

การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ
คาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

สุวพันธ์ ฟุ้งสาคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. 2563

**The Development of Thai Musical Instrument Playing Skills
Based on the Dalcroze Method for Primary Students.**

Suwanan Fungsakhon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Curriculum and Instruction
College of Education Science, Dhurakij Pundit University**

2020



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

เสนอโดย นางสาวสุนันท์ ฟุ้งสาคร

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พจมาลย์ สกกลเกียรติ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว


..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชติ ทองएम)


..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.พจมาลย์ สกกลเกียรติ)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพทยา มีสัตย์)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์)

วิทยาลัยครุศาสตร์รับรองแล้ว


..... คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์
(อาจารย์ ดร.พงษ์กัญญา โมน์โกศล)

วันที่ 29 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2563

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
ชื่อผู้เขียน	ศุวพันธ์ พึ่งสาคร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.พจนมาลย์ สกกลเกียรติ
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) 2) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ที่เรียนวิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) จำนวน 5 แผน 2) แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) 3) แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ Paired Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย นักเรียนมีคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62)

Thesis Title	The Development of Thai Musical Instrument Playing Skills based on the Dalcroze Method for Primary Students
Author	Suwanan Fungsakhon
Thesis Advisor	Dr. Podjamal Sakolkeart
Department	Curriculum and Instruction
Academic Year	2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop of Thai Musical Instrument Playing Skills based on the Dalcroze Method, 2) a study of behavior on the playing of Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method, and 3) explore the satisfaction of students towards Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method. The samples were 20 Primary Students from Nadee Municipality School by Purposive Sampling. The research instruments were 1) 5 lesson plans using based on the Dalcroze Method, 2) the Ability assessment of Thai Musical Instrument Playing Skills based on the Dalcroze Method, 3) the learning behavior assessment towards Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method, and 4) the questionnaire on the students' satisfaction towards Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method. Statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation, and the paired sample t-test.

The research results showed that 1) the Ability assessment of Thai Musical Instrument Playing Skills based on the Dalcroze Method for Primary Students were significantly higher than pretest at the level of .05, 2) the learning behavior assessment towards Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method for Primary Students, pass the criteria not less than 80% total 12 people, representing 60% and not passed the criteria not less than 80% total 8 people, representing 40%, and 3) the overall satisfaction of Primary Students towards Thai Musical Instruments Playing Skills based on the Dalcroze Method was at a high level ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62)

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จลุล่วงของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย” ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.พจนาลัย สกตเกียรติ ที่รับผู้วิจัย เป็นเด็กในที่ปรึกษา ขอบคุณสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่แม่เสียสละเวลาส่วนตัว ห่มเททั้งร่างกายและ แรงใจให้แก่เด็กคนนี้ อีกทั้งยังคอยพูดเตือนสติ คอยให้กำลังใจตั้งแต่วันเริ่มต้นจนกระทั่งวันที่ล้มลง ไม่มีจุดยืน อุดหนุนสู้มาด้วยกัน โดยที่ไม่เคยทอดทิ้งให้เด็กคนนี้ต้องเดินเพียงลำพัง แม่ให้ทั้งความรัก ความเมตตา ความห่วงใย และคอยอบรมสั่งสอนทั้งเรื่องการทำงานและการใช้ชีวิตตั้งแต่เรียนจบ มาได้ในทุกวันนี้

ขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบ ผศ.ดร.อัญชติ ทองเอน และคณะกรรมการสอบร่วม ผศ.ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์, ดร.สุคตนิง นฤพนธ์จิรกุล และดร.ไพทยา มีสัจย์ สำหรับความอนุเคราะห์ในการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย และการให้คำแนะนำเพื่อให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุคตนิง นฤพนธ์จิรกุล, อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ และนางสาวรวงกษณา จูเจริญ สำหรับความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ของผู้วิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ โรงเรียนเทศบาลนาคี สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลนาคี สำหรับความอนุเคราะห์ในเรื่องของสถานที่ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มเพื่อนครู โรงเรียนเทศบาลนาคี ที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในวันที่ หมดกำลังใจ คอยเติมเต็มกำลังใจให้กันเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุพการี นายสมศักดิ์ พึ่งสาคร และนางสายฝน พึ่งสาคร “พ่อและแม่” ผู้ซึ่งคอยเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน และสนับสนุนทุนทรัพย์สำหรับการศึกษาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งการศึกษาระดับปริญญาโท ขอขอบพระคุณทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจให้สู้ต่อ ตลอดจนขอขอบพระคุณกำลังใจที่สำคัญ นายอภิวัฒน์ แผนทัด “พี่เฟรม” ผู้ซึ่งคอยเป็นกำลังใจในการเรียนและการทำงาน และเป็นคนขับรถอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่อง การเรียนและการส่งงานของผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จดังที่หวังไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
2.2 คนตรีไทย.....	21
2.3 ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย.....	32
2.4 พฤติกรรมการเรียนรู้.....	34
2.5 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	40
2.6 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้.....	44
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	63
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่อง ดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	65
4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ บรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	67
5. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	70
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	73
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	74
5.3 ข้อค้นพบจากการวิจัย.....	77
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	85
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	87
ภาคผนวก ค แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	104
แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	106
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	108
ภาคผนวก ง ตารางแสดงการหาค่า IOC ของเครื่องมือ.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	15
2.2 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	16
2.3 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	17
2.4 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	19
2.5 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	19
2.6 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	20
2.7 แสดงวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze).....	42
4.1 แสดงคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย	63
4.2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	64
4.3 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	65
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กระจับปี.....	23
2.2 จะเข้.....	24
2.3 ซอสามสาย.....	25
2.4 ซอด้วง.....	25
2.5 ซออู้.....	26
2.6 กระจับปี่และกระจับปวง.....	26
2.7 ระนาดเอก.....	27
2.8 ระนาดทุ้ม.....	27
2.9 ระนาดเอกเหล็ก.....	28
2.10 ระนาดทุ้มเหล็ก.....	28
2.11 ฆ้องโหม่ง.....	29
2.12 ฆ้องวงเล็ก.....	29
2.13 ฉาบเล็กและฉาบใหญ่.....	30
2.14 ปี่ใน ปี่กลาง และปี่นอก.....	31
2.15 ขลุ่ยหลีบ ขลุ่ยเพียงออ และขลุ่ยอู้.....	31
2.16 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งในแขนงวิชาศิลปะที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อบุคคลในการพัฒนาคุณภาพจิตใจ เป็นสื่อกลางของกิจกรรมทางประเพณี ศาสนา ศิลปะการแสดง และเป็นสื่อทางสังคมที่ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชาติ สร้างพลังทางสังคม อีกทั้งมีความสำคัญในด้านการปรุงแต่งอารมณ์ ความรู้สึก การประกอบกิจกรรมตามความเชื่อและพิธีกรรม โดยการเข้าไปปรุงแต่งให้งานหรือพิธีกรรมนั้นเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ของประเทศด้วย เช่น สถาบันทางการเมือง การปกครอง การทหาร เป็นต้น

นอกจากนี้ ดนตรีไทยยังเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของคนไทยที่ได้สร้างสรรค์ทั้งรูปแบบของบทเพลง เครื่องดนตรี วิธีบรรเลง วิธีขับร้อง และการนำมาใช้ในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งในพื้นที่หลายจังหวัดทางภาคกลาง วงปี่พาทย์แบบต่างๆ เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรม มีวงเครื่องสาย วงมโหรี เป็นเครื่องบันเทิงใจ ภาคเหนือมีวงดนตรีพื้นบ้านล้านนา ภาคอีสานมีวงดนตรีพื้นบ้านอีสานหลายลักษณะ และภาคใต้มีวงดนตรีพื้นบ้าน ทำหน้าที่บรรเลงในงานพิธีกรรม และประกอบการแสดง ซึ่งลักษณะเช่นนี้ มีส่วนทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ วัฒนธรรมดนตรี เกิดความตระหนักรู้ และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน วัฒนธรรมวิถีชีวิต และภูมิปัญญาของไทยเป็นมรดกตกทอดอันทรงคุณค่าที่บรรพบุรุษได้สั่งสม ความรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น นับเป็นสิ่งที่มีความค่า คงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจและอนุรักษ์ ไว้ให้ยั่งยืน ดังพระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตรัสไว้ว่าดนตรีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาวไทย ดนตรีไทยและเพลงไทย ได้สะท้อนความเป็นไทย ในส่วนที่เป็นความละเอียดอ่อน ละเมียดละไมต่อธรรมชาติ และเพื่อนมนุษย์ไว้ได้อย่างหมดจด ยิ่งกว่าวัฒนธรรมในด้านอื่นๆ การรู้จักดนตรีไทยย่อมเป็นการรู้จักความละเอียดละไมประณีตของบรรพชนไทยได้เป็นอย่างดี และจะช่วยให้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยอย่างชื่นชมตลอดไปด้วย

ในวงการเรียนการสอน ด้านดนตรีไทยของเรานั้นไปในทางปฏิบัติเพราะเชื่อกันว่าการที่จะเป็นนักดนตรีที่ดีมีฝีมือได้ย่อมต้องผ่านการฝึกฝนหมั่นปฏิบัติอยู่เป็นนิจ การถ่ายทอดทางดนตรีจึงเป็นไปแบบ “มุขปาฐะ” (Oral Method) ใช้ความจำหรือที่เรียกกันว่าการต่อเพลง แต่การต่อเพลงของคนตรีไทยเรานั้นก็ได้มีการพัฒนาอยู่โดยตลอด จนในปัจจุบันได้เกิดเทคนิควิธีการต่างๆ ที่นำมาช่วยในการเรียนการสอนดนตรีมากมายตามความเจริญก้าวหน้าของโลก เช่น การอัดเสียง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว เทคโนโลยีการบันทึกเสียงก็เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง การบันทึกโน้ตเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยในการสืบทอดการเรียนการสอน และเป็นการย้ำความจำที่จะปฏิบัติทำหน้าที่บรรเลงโดยใช้ตัวโน้ตและเครื่องหมายต่างๆ ที่บันทึกไว้เป็นบทเพลงเหล่านี้ในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ และความซาบซึ้งของบทเพลงตามแนวความคิดของผู้ประพันธ์เพลง เพื่อให้ผู้ชมหรือผู้ฟังมองเห็นและทราบได้เฉกเช่นเดียวกับตัวพยัญชนะที่ใช้ในอักษรศาสตร์ที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมี อีกทั้ง การฝึกฝนนั้นดีถึงขนาดที่จะสามารถถ่ายทอดและนำความนึกคิดของผู้ประพันธ์นั้นไปปฏิบัติให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกถึงรสชาติของบทเพลง ทำให้ผู้ฟังสะเทือนใจและซาบซึ้งสอดคล้องกับเนื้อหา (ยิ่งศักดิ์ ชุ่มเย็น, 2561 : 61) ในปัจจุบัน ปัญหาที่พบเจอในชั่วโมงวิชาดนตรีไทยนั้น ผู้เรียนไม่มีสมาธิจดจำโน้ตเพลงไม่ได้ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการสอนดนตรีรูปแบบต่างๆ ทำให้พบการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่เหมาะกับพัฒนาการของเด็ก เริ่มฝึกจากง่ายไปหายาก

การสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) เป็นการสอนดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะในการตอบสนองต่อเสียงดนตรีใช้ชื่อว่า “ยูริธึมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีง่ายๆ ในเรื่องจังหวะ ความดังเบา ความยาวสั้น และระดับเสียง อีกทั้งดัลโครซยังคงใช้หลักการสอนของโซลเฟจ ที่เป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่างๆ เพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามพัฒนาการตามวัยของเด็ก นอกจากนี้วิธีสอนตามแนวทางของดัลโครซยังให้ความสำคัญของการฝึกไสตประสาททางด้านต่างๆ เช่น ระดับเสียง จังหวะ และความแตกต่างของเสียง โดยใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมิก การอิมโพร -ไวเซชัน และการสอนโซลเฟจเป็นสื่อกลางในการเรียน โดยมีขั้นตอนการสอนจากง่ายไปหายากตามพัฒนาการของเด็ก โดยมีนักการศึกษาได้ระบุเกี่ยวกับแนวคิดการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ไว้ดังนี้

Mead (1994) ระบุถึงแนวคิดการสอนดนตรีดัลโครซ คือ การใช้ประสาทสัมผัสไสตประสาท และการมองเห็นตอบสนองต่อจังหวะและเสียงดนตรี ทำให้เสียงดนตรีที่มีความเป็นนามธรรม กลายเป็นสิ่งที่รับรู้และแสดงออกได้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

Chokhy และคณะ (2001) ระบุถึงแนวคิดสำคัญของดัลโครซ คือ ยูริธึมมิคส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้ คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดง ซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดัลโครซเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่ไปกับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรีได้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงปัญหาว่าคนไทยในปัจจุบันมีความนิยมหรือหันมาสนใจในดนตรีไทยน้อยลง จึงอาจจะทำให้วันหนึ่งดนตรีไทยนั้นได้สูญหายไปจากสังคมไทย จึงทำให้ผู้วิจัยเริ่มคิดต้องการที่จะการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ เพราะการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และสังคม กล่าวคือการศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยถึงเวลาปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนดนตรีไทย เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โน้ต เสียง จังหวะ และทำนองจากรูปภาพแทนสัญลักษณ์หรือโน้ตต่างๆ จากง่ายไปหายาก ซึ่งโน้ต เสียง จังหวะ ทำนอง ให้เข้ากับการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนได้นำทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไปประกอบอาชีพต่อไปได้ในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) อยู่ในระดับมาก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) โรงเรียนเทศบาลนาคี จังหวัดสมุทรสาคร ระดับชั้นละ 3 ห้อง รวม 9 ห้อง และมีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 315 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลนาคี จังหวัดสมุทรสาคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 แนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีเนื้อหาทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ โน้ตดนตรีไทย เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จังหวะดนตรีไทย ทำนองดนตรีไทย และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท ทั้งหมด 5 แผนรวม 16 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โน้ตดนตรีไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 จังหวะดนตรีไทย จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ทำนองดนตรีไทย จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จำนวน 4 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ใช้เวลา 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย หมายถึง การที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยวิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรื่อง โน้ตดนตรีไทย เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จังหวะดนตรีไทย ทำนองดนตรีไทย และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท

2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) หมายถึง หลักการสอนดนตรี โดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี ใช้ชื่อว่า “ยูริธึมมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีง่ายๆ ในเรื่องของจังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกแนวคิดของ ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555) มาเป็นขั้นตอนการสอนของการวิจัย มี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ เป็นการให้เด็กได้ฟังเพลง ร้องเพลง และเคลื่อนไหวร่างกายแบบอยู่กับที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวะและทำนองเพลง

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เป็นการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายแบบเคลื่อนไหวในทิศทางต่างๆ อย่างอิสระประกอบบทเพลงที่ครูร้องหรือประกอบเสียงดนตรีที่ครูเล่น โดยสร้างสรรค์ท่าทางและจัดการพื้นที่ในการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการให้เด็กสังเกตและทำตามท่าทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและสอดคล้องกับทำนองเพลงจากครูหรือเพื่อนที่เป็นต้นแบบ

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว เป็นการให้เด็กฝึกฝนการเคลื่อนไหวประกอบเพลงโดยเด็กร่วมกันสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับบทเพลงกันภายในกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่

3. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลนาคี จังหวัดสมุทรสาคร

4. พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ในงานวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์การมีสมาธิในการบรรเลงดนตรี การบรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียง การปรับจังหวะ ความสูงต่ำ ขณะบรรเลง การจดจำโน้ตในขณะที่บรรเลงได้ และการแสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลง

5. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ซึ่งประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านสื่อการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยมากขึ้น
2. ได้กระบวนการและเทคนิคการสอนที่มีคุณภาพไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
3. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆได้



บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 2.1.2 คุณภาพผู้เรียน
 - 2.1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาดนตรี
- 2.2 คนตรีไทย
 - 2.2.1 ประวัติของคนตรีไทย
 - 2.2.2 ประเภทของเครื่องดนตรีไทย
- 2.3 ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย
 - 2.3.1 การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย
 - 2.3.2 การวัดความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย
- 2.4 พฤติกรรมการเรียนรู้
 - 2.4.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 2.4.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้
 - 2.4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
- 2.5 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)
 - 2.5.1 เกียรติประวัติของเอมิล ซาคส์ ดาลโครซ
 - 2.5.2 แนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ (Dalcroze)
 - 2.5.3 วัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)
 - 2.5.4 การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)
 - 2.5.5 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

2.6 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

2.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.6.2 ลักษณะของความพึงพอใจ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 น.182) ได้กล่าวถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

นอกจากนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

1) ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้าง และนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิควิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

3) นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1) วิชาทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของคนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2) วิชาดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

3) วิชานาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.1.2 คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดคุณภาพของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไว้ดังนี้

2.1.2.1 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งาน โครงสร้าง เคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

2) รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

3) รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

4) รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

5) สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะ เพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม รู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

6) รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิตของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

2.1.2.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถ สร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลดและเพิ่มในงานปั้น

การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

2) รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

3) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกรักของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

4) รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรีรู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

5) รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกรักของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

6) รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

2.1.2.3 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิกในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์

2) รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ

3) รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์กรประกอบ อารมณ์ ความรู้สึก ของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวง โดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ตในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อ รูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์กรประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคล และสังคม

4) รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมใน ยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

5) รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสาร ผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพ การแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

6) รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการ แสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์ เครื่องแต่ง กายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์และละครใน ชีวิตประจำวัน

2.1.2.4 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมาย สามารถ ใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ อธิบายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ มีทักษะและเทคนิคในการ ใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด เทคนิควิธีการ การแสดงออกของศิลปินทั้งไทยและสากล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการ ออกแบบสร้างสรรค์งานที่เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ สังคมด้วยภาพล้อเลียนหรือการ์ตูน ตลอดจนประเมินและวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ด้วยหลัก ทฤษฎีวิจารณ์ศิลปะ

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก เข้าใจอิทธิพลของมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในสังคม

3) รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท และจำแนกรูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล ในอัตราจังหวะต่าง ๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิค การแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์ การเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ

4) วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากล ในวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าใจบทบาทของดนตรีที่สะท้อนแนวความคิดและค่านิยมของคนในสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรี

5) มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และเป็นหมู่ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สามารถวิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์ และละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง วิเคราะห์การแสดงนาฏศิลป์และละคร พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง และสามารถวิเคราะห์ท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวันและนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง

6) เข้าใจวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการแสดงละครไทย และบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ และเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

2.1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาดนตรี

2.1.3.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.1 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.1 ป.4/1	- บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	- ประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง
ศ 2.1 ป.4/2	- จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง	- ประเภทและเสียงของเครื่องดนตรี - เครื่องดนตรีไทย - เครื่องดนตรีสากล
ศ 2.1 ป.4/3	- ระบุทิศทางเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง รูปแบบจังหวะ และความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง	- จังหวะเพลง - อัตราจังหวะ - ทำนองเพลง - การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง - รูปแบบจังหวะของทำนอง
ศ 2.1 ป.4/4	- อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและดนตรีสากล	- โน้ตดนตรีไทย - สัญลักษณ์โน้ตดนตรีไทย - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ - โน้ตดนตรีสากล - บรรทัดห้าเส้น - ตัวโน้ต - เครื่องหมายหยุด - กุญแจประจำหลัก - เส้นกั้นห้อง
ศ 2.1 ป.4/5	- ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง	- ช่วงเสียงของมนุษย์ - ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพเสียงของมนุษย์ - เสียงร้องเพลง - เสียงพูด - หลักและวิธีการขับร้องเพลง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - เพลงไทยเดิม - เพลงไทยสากล
ศ 2.1 ป.4/6	- ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี - เครื่องดนตรีไทย - เครื่องดนตรีสากล
ศ 2.1 ป.4/7	- ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อเรื่องราว	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง - จังหวะเพลง - อัตราจังหวะ - ทำนองเพลง - การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง - รูปแบบจังหวะของทำนอง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2.2 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.2 ป.4/1	- บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยกับดนตรีและเพลงพื้นบ้าน - วิถีชีวิตไทย - เพลงพื้นบ้าน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - คนตรีพื้นบ้าน - จุดประสงค์ของการเล่นดนตรีและเพลงพื้นบ้าน - ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยกับดนตรีและเพลงพื้นบ้านในแต่ละภาค <ul style="list-style-type: none"> - ภาคกลาง - ภาคเหนือ - ภาคใต้ - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ศ 2.2 ป.4/2	- ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> - การอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรีไทย <ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการอนุรักษ์ - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์

2.1.3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.3 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.1 ป.5/1	- ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.1 ป.5/2	- จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ	- ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ - ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ
ศ 2.1 ป.5/3	- อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง	- เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - บันไดเสียง 5 เสียง (Pentatonic scale) - โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง (Pentatonic scale)
ศ 2.1 ป.5/4	- ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะ และทำนอง	- การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ - การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
ศ 2.1 ป.5/5	- ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย	- การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น - การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล - การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
ศ 2.1 ป.5/6	- คั่นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถามตอบ	- การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ
ศ 2.1 ป.5/7	- ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	- การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ - การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2.4 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.2 ป.5/1	- อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	- ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี
ศ 2.2 ป.5/2	- อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	- ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี

2.1.3.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.5 แสดงมาตรฐาน ศ 2.1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.1 ป.6/1	- บรรยายเพลงที่ฟัง โดยอาศัยองค์ประกอบดนตรี และศัพท์สังคีต	- องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
ศ 2.1 ป.6/2	- จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	- เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค - บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี - ประเภทของเครื่องดนตรีสากล
ศ 2.1 ป.6/2	- จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	- เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค - บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี - ประเภทของเครื่องดนตรีสากล

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.1 ป.6/3	- อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากล ทำนองง่าย ๆ	- เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - โน้ตบทเพลงไทย อัตรากำลังสอง ชั้น - โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
ศ 2.1 ป.6/4	- ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ การร้องเพลง ด้นสด ที่มีจังหวะและ ทำนองง่าย ๆ	- การร้องเพลงประกอบดนตรี - การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและ ทำนองด้วยเครื่องดนตรี
ศ 2.1 ป.6/5	- บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี	- การบรรยายความรู้สึกและแสดง ความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง - เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2.6 แสดงมาตรฐาน ศ 2.2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ศ 2.2 ป.6/1	- อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทย ในประวัติศาสตร์	- ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์
	- จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	
ศ 2.2 ป.6/2	- อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรม ต่อดนตรีในท้องถิ่น	- ดนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อ ดนตรี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะนั้นเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทางศิลปะ ทั้งด้านทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง แสดงออกทางความสามารถได้อย่างอิสระ ตามคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

2.2 ดนตรีไทย

2.2.1 ประวัติของดนตรีไทย

ประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีไทย ไทศาล อินทวงศ์ (2546 , น.117 - 125) เริ่มมาตั้งแต่สมัยใดไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัด เพียงแต่มีผู้สันนิษฐานและเสนอแนวทัศนะไว้เป็น 2 ประการ ดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง สันนิษฐานว่า ดนตรีไทยได้แบบอย่างมาจากอินเดีย เนื่องจากอินเดียเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และได้ไหลบ่าเข้ามามีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียอย่างมากมาย ทั้งทางด้านศาสนา ประเพณี ความเชื่อ และศิลปะแขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านดนตรีไทยนั้น การจำแนกเครื่องดนตรีไทยได้จำแนกออกเป็นเครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า ซึ่งใกล้เคียงกับลักษณะของเครื่องดนตรีของอินเดีย ที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์สังคีตรัตนกร ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ประเภทเช่นกัน คือ

1. ตะตะ คือ เครื่องดนตรี ประเภทมีสาย
2. สุษิระ คือ เครื่องเป่า
3. อะวะนัททะ หรือ อาตตะ คือ เครื่องหุ้มหนัง หรือ กลองต่าง ๆ
4. ฆะนะ คือ เครื่องตี หรือ เครื่องกระทบ

บุคคลสำคัญที่เสนอแนวทัศนะนี้ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระบิดาแห่งวงการประวัติศาสตร์ของไทย

ทัศนะที่สอง สันนิษฐานว่า ดนตรีไทยเกิดจากความคิด สติปัญญาของคนไทยเอง เนื่องจากดนตรีเป็นมรดกของมนุษยชาติ ทุกชาติทุกภาษาก็มีดนตรีเป็นของตนเองด้วยกันทั้งนั้น จะสังเกตว่าเครื่องดนตรีดั้งเดิมของไทย มีชื่อเรียกเป็นคำไทยแท้ๆ ทั้งนั้น เช่น เกราะ โกร่ง กรับ ฉาบ ฉิ่ง ปี่ ขลุ่ย ฆ้อง และกลอง เป็นต้น

เสาวภา ไททยวัฒน์ (2538, น.129) กล่าวว่า ดนตรีไทย หมายถึง เสียงที่ประกอบเป็นทำนองเพลง เครื่องบรรเลง ซึ่งมีเสียงดังทำให้รู้สึกเปล็ดเปล็น เกิดอารมณ์รัก โศก และรื่นเริง

เป็นต้น โดยดนตรีมีรากศัพท์จากภาษาบาลีว่า ตนฺติ ภาษาสันสกฤตว่า ตนฺตริน เมื่อแผลงมาเป็นคำว่า ดนตรี ในภาษาไทยแล้ว ประกอบด้วย

1. คีตะ การร้อง เป็นการร้องอย่างมีศิลป์ ในภาษาไทยเรียกว่า คีตศิลป์
2. ดุริยะ เครื่องดนตรี เครื่องทำเพลง (ดีด สี ดี เป่า) ในภาษาไทย เรียกว่า ดุริยางคศิลป์ ซึ่งหมายถึง ศิลปะการบรรเลงเครื่องดนตรีต่างๆ
3. นาฏะ การรำเต้น ในภาษาไทยเรียกว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การแสดงออกซึ่งมีลีลาท่า รำต่างๆ ในลักษณะระบำ รำ เต้น (หรือเรียกว่า โขน) คำทั้ง 3 รวมเรียกว่า ดนตรี ดังนั้นมิได้หมายถึง เครื่องบรรเลงเท่านั้น

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2542, น.117) อธิบายว่า ดนตรีไทย หมายถึง รูปแบบของ เครื่องดนตรี ลักษณะบทเพลง การร้องเพลงที่เป็นแบบดั้งเดิมของคนไทยในวัฒนธรรมไทย เครื่องดนตรีไทยมีทั้งการเล่นเดี่ยวและเล่นรวมกันเป็นวง ซึ่งมีหลายประเภทและใช้ในโอกาสต่าง ๆ กัน ทั้งเพลงบรรเลงล้วน ๆ และขับร้องบรรเลงควบคู่กันไป

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2553, น.136) ดนตรีไทย หมายถึง ดนตรีในดินแดนประเทศไทย มีทั้ง คล้ายคลึงและแตกต่างอยู่ในภาคต่าง ๆ คือ ภาคเหนือ มีสะล้อ ซอ ซึง ฯลฯ ภาคอีสาน มีแอ่วลาว เป่าแคน กันตรึม ฯลฯ ภาคใต้ มีตะลุง โนรา ซาตรี ฯลฯ และภาคกลาง มีมโหรี ปี่พาทย์ เครื่องสาย ฯลฯ และสร้างเป็นดนตรีไทยแบบฉบับเพื่อความเป็นไทยตั้งแต่หลัง พ.ศ. 2400 มีอยู่ 3 อย่าง คือ วงปี่พาทย์ วงมโหรี วงเครื่องสาย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติดนตรีไทย สรุปได้ว่า ดนตรีเป็นเครื่องบรรเลง ซึ่งมีเสียงดังทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์รัก โศก และรื่นเริง ซึ่งมีทั้งการเล่นเดี่ยวและเล่นรวมกันเป็นวง ซึ่งมีหลายประเภทและใช้ในโอกาสต่าง ๆ กัน ทั้งเพลงบรรเลงล้วน ๆ และขับร้อง บรรเลงควบคู่กันไปอีกด้วย

2.2.2 ประเภทของเครื่องดนตรีไทย

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2550) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องดนตรีไทย คือ สิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับทำเสียงให้เป็นทำนอง หรือจังหวะ วิธีที่ทำให้มีเสียงดังขึ้นนั้นมี อยู่ 4 วิธี คือ

1. ใช้มือหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งดีดที่สาย แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่มีสายสำหรับดีด เรียกว่า เครื่องดีด
2. ใช้เส้นหางม้าหลาย ๆ เส้นรวมกันสีไปมาที่สาย แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่มีสายแล้วใช้เส้นหางม้าสีให้เกิดเสียงเรียกว่า เครื่องสี
3. ใช้มือหรือไม้ตีที่สิ่งนั้น แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่ใช้ไม้หรือมือตี เรียกว่า เครื่องตี

4. ใช้ปากเป่าลมเข้าไปในสิ่งนั้น แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่เป่าลมเข้าไปแล้วเกิดเสียงเรียกว่าเครื่องเป่า

2.2.2.1 เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องดีด

เครื่องดีดทุกอย่างจะต้องมีส่วนที่เป็นกระพุ่มเสียง บางทีก็เรียกว่า กะโหลก สำหรับทำให้เสียงที่ตีคั่นก้องวานดังขึ้นอีก เครื่องดีดของไทยที่ใช้ในวงดนตรีแต่โบราณเรียกว่า พิณ ซึ่งมาจากภาษาของชาวอินเดียที่ว่า วิณา ในสมัยหลังๆ ต่อมาจึงบัญญัติชื่อเป็นอย่างอื่นตามรูปร่างบ้าง ตามภาษาของชาติใกล้เคียงบ้าง เช่น กระจับปี่ ซึ่งมีกระพุ่มเสียงรูปแบน ด้านหน้าและด้านหลังกลมรีคล้ายรูปไข่ มีคันท่อยาวเรียวยาวขึ้นไป ตอนปลายบานและงอนโค้งไปข้างหลังเรียกว่า ทวน มีสายทำด้วยเอ็นหรือไหม 4 สาย ขึงผ่านหน้ากะโหลกตามคันท่อนขึ้นไปจนถึงลูกบิด 4 อัน ผูกปลาย สายอันละสาย มีนมติดตามคันทวนสำหรับกดสายลงไปติดสันนมให้เกิดเสียงสูงต่ำตามประสงค์ ผู้ดีดต้องนั่งพับเพียบทางขวา วางตัวกระจับปี่ (กะโหลก) ลงตรงหน้าขาขวา กดนิ้วตามสายด้วยมือ ซ้าย ดีดด้วยมือขวา รูปกระจับปี่ (หรือพิณ) ของไทยมีลักษณะดังในภาพ



ภาพที่ 2.1 กระจับปี่

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เครื่องดีดของไทยที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบันก็คือ จะเข้ เป็นเครื่องดีดที่วางนอนตามพื้นราบ ทำด้วยไม้ท่อนซุงเป็นโพรงภายใน ด้านล่างมีกระดานแปะเป็นพื้นท่อน เจาะรูระบายอากาศพอสมควร มีเท้าตอนหัว 4 เท้า ตอนท้าย 1 เท้า รวม เป็น 5 เท้า มีสาย 3 สาย สายเอก (เสียงสูง) กับสายกลางทำด้วยเอ็นหรือไหม สายต่ำสุด ทำด้วยลวดทองเหลืองเรียกว่า สายลวด

จึงจากหลักตอนหัวผ่าน โตะและนม ไปลอดหย่องแล้วพันกับลูกบิดสายละลูก มีนมตั้งเรียงลำดับบนหลัง 11 นม สำหรับกดสายให้แต่ละเป็นเสียงสูงต่ำตามต้องการ การติดตั้งใช้ไม้ติดทำด้วยงาช้างหรือกระดูกสัตว์ เหลากลม เรียวแหลม ผูกพันติดกับนิ้วชี้ มือขวา ดัดปิดสายไปมา ส่วนมือซ้ายใช้นิ้วกดสายตรงสันนมต่างๆ ตามต้องการ ดังภาพ



ภาพที่ 2.2 จะเข้

ที่มา : <https://www.google.com/search?q=%E0%B8%81.....>

2.2.2.2 เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี

เครื่องดนตรีที่ต้องใช้เส้นหางม้าหลายๆ เส้นรวมกัน สี่ไปบนสายซึ่งทำด้วยไหมหรือเอ็นนี้ โดยมากเรียกว่า ซอ ทั้งนี้ ซอของไทยที่มีมาแต่โบราณก็คือ ซอสามสาย ใช้บรรเลงประกอบในพระราชพิธีสมโภชต่างๆ ซอสามสายนี้ กะโหลกสำหรับอุ้มเสียง ทำด้วยกะลามะพร้าวตัดขวางให้เหลือพูทั้งสามอยู่ด้านหลัง จึงหน้าด้วยหนังแพะหรือหนังลูกวัว มีคัน (ทวน) ตั้งต่อกะโหลกขึ้นไปยาวประมาณ 1.20 เมตร ทำด้วยงาช้างหรือไม้แก่น กลึงตอนปลายให้สวยงาม มีลูกบิดสอดขวางคันทวน 3 อัน สำหรับพันปลายสาย เร่งให้ตึงหรือหย่อนตามต้องการ มีทวนล่างต่อกไปจากกะโหลก กลึงให้เรียวเล็กกลงไปจนแหลม เลี่ยมโลหะตอนปลายเพื่อให้แข็งแรงสำหรับปักลงกับพื้น สายทั้งสามนั้นทำด้วยไหมหรือเอ็นจึงจากทวนล่างผ่านหน้าซอซึ่งมีหย่องรองรับขึ้นไปตามทวน และร้อยเข้าไปพันลูกบิดสายละอัน ส่วนคันชักหรือคันสีนั้นทำคล้ายคันกระสุน จึงด้วยเส้นหางม้าหลายๆ เส้น สี่ไปมาบนสายทั้งสามตามต้องการ สิ่งสำคัญของซอสามสายอย่างหนึ่ง คือ ถ่วงหน้า ซึ่งทำด้วยโลหะประดิษฐ์ให้สวยงาม บางทีถึงแก่ฝังเพชรพลอยก็มี แต่จะต้องมีน้ำหนักได้ส่วนสัมพันธ์กับหน้าซอ สำหรับติดตรงหน้าซอตอนบนด้านซ้าย ถ้าไม่มีถ่วงหน้าแล้วเสียงจะค้างอู้อี้ไม่ไพเราะ ดังภาพ



ภาพที่ 2.3 ซอสามสาย

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ซอด้วง เป็นเครื่องสีที่มี 2 สายเรียกว่า สายเอก และสายทุ้ม ตัวกระพุ้งอุ้มเสียงเรียกว่า กระบอก เพราะมีรูปร่างกระบอกไม้ไผ่ ทำด้วยไม้เนื้อแข็งหรือาง้าง จิงหน้าด้วยหนังงูเหลือม ถ้าไม่มีก็ใช้หนังแพะหรือหนังลูกวัว มีทวน (คัน) เสียบกระบอกยาวขึ้นไป ตอนปลายเป็นสี่เหลี่ยม โอนไปทางหลัง มีลูกบิดสำหรับพันปลายสาย 2 อัน เนื่องจากซอด้วงเป็นซอเสียงเล็กแหลม จึงใช้สายที่ทำด้วยไหมหรือเอ็นเป็นเส้นเล็กๆ ส่วนคันชักนั้น ร้อยเส้นหางม้าให้เข้าอยู่ในระหว่างสายทั้งสอง ดังภาพ



ภาพที่ 2.4 ซอด้วง

ที่มา : <https://www.google.com/search?q=ซอด้วง.....>

ซอฮู้ เป็นเครื่องสีที่มีสาย 2 สาย ทำด้วยไหมหรือเอ็น เรียกว่า สายเอกและสายทุ้ม เช่นเดียวกับซอด้วง แต่กะโหลกซึ่งเป็นเครื่องฮู้เสียงทำด้วยกะลามะพร้าว ตัดตามยาวให้พวยข้างบน จึงหน้าด้วยหนังแพะหรือหนังลูกวัว มีทวน (คัน) เสียบยาวขึ้นไปกลิ้งกลมตลอดปลาย มีลูกบิด สำหรับพันสาย 2 อัน คันชักนั้นร้อยเส้นหางม้าให้อยู่ภายในระหว่างสายทั้งสอง



ภาพที่ 2.5 ซอฮู้

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

การเรียกสายของเครื่องดนตรีทั้งเครื่องดีดและเครื่องสีว่า เอก และทุ้มนี้ เรียกตามลักษณะของเสียงสายที่มีเสียงสูงก็เรียกว่า สายเอก สายที่มีเสียงต่ำก็เรียกว่า สายทุ้ม เครื่องที่มีเสียงสูงเรียกว่า เอก เครื่องที่มีเสียงต่ำเรียกว่า ทุ้ม

2.2.2.3 เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องดีด

เครื่องดนตรีที่ตีแล้วดังเป็นเพลงหรือเป็นจังหวะมีมากมาย ที่รู้จักและใช้กันอยู่ทั่วไป คือ กรับ เป็นเครื่องดีดที่เมื่อตีแล้วดัง กรับ - กรับ กรับอย่างหนึ่งเป็นไม้ไผ่ผ่าซีก 2 อัน ถือมือละอันแล้วเอาทางผิวไม้ตีกัน เรียกว่า กรับคู่ หรือ กรับละคร เพราะโดยมากใช้ประกอบการเล่นละคร อีกประเภทหนึ่ง เป็นกรับที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็งหรือาง้าง เป็นซีกหนาๆ ประกบ 2 ข้าง แล้วมีแผ่นโลหะไม้ หรืองา ทำเป็นแผ่นบางๆ ซ้อนกันอยู่ข้างใน เจาะรูตอนโคน ร้อยเชือกเหมือนพัด เรียกว่า กรับพวง ดังภาพ



ภาพที่ 2.6 กรับคู่และกรับพวง

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ระนาด เป็นเครื่องตีที่ทำด้วยไม้หรือเหล็กหรือทองเหลืองหลายๆ อัน เรียงเป็นลำดับกัน บางอย่างก็ร้อยเชือกหัวท้ายแขวน บางอย่างก็วางเรียงกันเฉยๆ ระนาดสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1) ระนาดเอก ลูกระนาดทำด้วยไม้ไผ่บง หรือไม้ชิงชัน ไม้พะยูน และไม้มะหาด ลูกระนาด ผานหัวท้ายและท้องตอนกลาง ตัดให้มีความยาวลดหลั่นกันตามลำดับของเสียง โดยปกติ มี 21 ลูก เรียงเสียงต่ำสูงตามลำดับ ลูกระนาดทุกลูกเจาะรูร้อยเชือกหัวท้ายแขวนบนรางซึ่งมีรูปโค้งขึ้น มีเท้า รูปสี่เหลี่ยม ตรงกลางสำหรับตั้ง ไม้สำหรับตีมี 2 อย่างคือ ไม้แข็ง (เมื่อต้องการเสียงดัง แกร่ง กร้าว) และไม้นวม (เมื่อต้องการเสียงเบาและนุ่มนวล)



ภาพที่ 2.7 ระนาดเอก

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

2) ระนาดทุ้ม ลูกระนาดเหมือนระนาดเอก แต่ใหญ่และยาวกว่า มี 17 ลูก รางที่แขวนนั้น ด้านบนโค้งขึ้น แต่ด้านล่างตรงขนานกับพื้นราบ มีเท้าเล็กๆ ตรงมุม 4 เท้า ไม้ตีใช้ไม้นวมเท่านั้น ดังภาพ



ภาพที่ 2.8 ระนาดทุ้ม

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

3) ระนาดเอกเหล็ก ลูกกระพรวนทำด้วยเหล็ก วางเรียงบนรางไม่ต้องเจาะรูร้อยเชือก มี 20 ลูก หรือมากกว่านั้น ถ้าลูกกระพรวนทำด้วยทองเหลืองก็เรียกว่า ระนาดทอง ดังภาพ



ภาพที่ 2.9 ระนาดเอกเหล็ก

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

4) ระนาดทุ้มเหล็ก เหมือนระนาดเอกเหล็กทุกประการ แต่ลูกกระพรวนจะมีขนาดใหญ่ และยาวกว่า มี 17 ลูก ถ้าทำด้วยทองเหลืองก็เรียก ระนาดทุ้มทอง ดังภาพ



ภาพที่ 2.10 ระนาดทุ้มเหล็ก

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ในการเทียบเสียงระนาดเอกเหล็กและระนาดทุ้มเหล็กนั้นจะใช้ตะโพนหัวท้ายด้านล่าง และท่อนลูกกระพรวน ไม่ใช่ซี่ฆ้องผสมฆ้องตะกั่วติด เมื่อต้องการให้ลูกโหม่งเสียงสูงขึ้น ก็ตะโพนหัวหรือท้ายให้บาง ถ้าต้องการให้ต่ำก็ตะโพนท่อนให้บาง

ฆ้อง ทำด้วยโลหะ เป็นแผ่นกลม ตรงกลางมีปุ่มกลมมนูนขึ้นสำหรับตี ขอบนอกหักมุมลง รอบตัว เป็นรูปเหมือนฉัตร ฆ้องมีหลายชนิด คือ

1) ฆ้องโหม่ง เป็นฆ้องขนาดเขื่อง ขนาดตั้งแต่เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 30 เซนติเมตร ถึง 45 เซนติเมตร โดยปกติใช้แขวนไม้ขาหยั่ง 3 อัน หรือทำเป็นรูปอย่างอื่น ตีด้วยไม้ ซึ่งพันด้วยผ้าเป็นปุ่มตอนปลาย เสียงดังโหม่ง - โหม่ง จึงเรียกชื่อตามเสียง ดังภาพ



ภาพที่ 2.11 หม้องโหม่ง

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

2) หม้องวงใหญ่มี 16 ลูก ขนาดลดหลั่นกันไปตามลำดับ ลูกต้นขนาดใหญ่มีเสียงต่ำ อยู่ทางซ้ายมือของผู้ตี ลูกขอดีมีขนาดเล็ก เสียงสูง อยู่ทางขวามือของผู้ตี ทุกลูกผูกบนร้าน ซึ่งทำเป็นวงรอบตัวคนตี เว้นด้านหลังไว้ ผู้ตีนั่งในกลางวง ตีด้วยไม้ที่ทำด้วยแผ่นหนังหนา ตัดเป็นวงกลม มีด้ามเลียบตรงรูกกลางแผ่นหนัง

3) หม้องวงเล็ก รูปร่างลักษณะเหมือนหม้องวงใหญ่ แต่มีขนาดเล็กกว่าเท่านั้น มีจำนวนลูกหม้อง 18 ลูก ดังภาพ



ภาพที่ 2.12 หม้องวงเล็ก

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

การเทียบเสียงฆ้องวงใหญ่และฆ้องวงเล็กนี้ ใช้ซี่ผึ้งผสมกับฆ้องตะกั่ว ติดตรงด้านล่างของ ปุ่มฆ้อง เพื่อให้ได้เสียงสูงต่ำตามต้องการ

ฉิ่ง ทำด้วยโลหะหล่อหนา รูปเหมือนฝาชี ปากกว้างประมาณ 6 เซนติเมตร มีรูตรงกลาง สำหรับร้อยเชือก สำหรับหนึ่งมี 2 อัน เรียกว่า คู่ ดีให้ทางปากเข้ากระทบประกบกันดัง ฉิ่ง - ฉับ

ฉาบ ทำด้วยโลหะหล่อ บางกว่าฉิ่ง รูปเหมือนฉิ่งแต่มีขนาดออกไปรอบตัว สำหรับหนึ่งมี 2 อัน เรียกว่า คู่ เหมือนกัน ฉาบนี้มี 2 ขนาด อย่างเล็กขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 13 เซนติเมตร เรียกว่า ฉาบเล็ก อย่างใหญ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 25 เซนติเมตร เรียกว่า ฉาบใหญ่ ดังภาพ



ภาพที่ 2.13 ฉาบเล็กและฉาบใหญ่

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

2.2.2.4 เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องเป่า

เครื่องดนตรีไทยที่ใช้ลมเป่าแล้วดังเป็นเสียงนั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภท 1) ต้องมีลิ้นที่ทำด้วยใบไม้ หรือไม้ไผ่ หรือโลหะ สอดใส่เข้าไป เมื่อเป่าลมเข้าไป ลิ้นก็จะเต้นไหว ให้เกิดเสียง เรียกว่า ปี่ 2) ไม่มีลิ้น แต่มีรูบังคับ ทำให้ลมที่เป่าหักมุม แล้วเกิดเป็นเสียงขึ้น เรียกว่า ขลุ่ย ทั้งปี่และขลุ่ย ลักษณะนามเรียกว่า เล่า ซึ่งมีอยู่หลายประเภท คือ

ปี่ใน ทำด้วยไม้ชิงชันหรือไม้พะยูน กลึงให้ป่องกลางและบานปลายทั้ง 2 ข้างเล็กน้อย เจาะเป็นรูกลวงภายใน มีรูสำหรับปิดเปิดนิ้วให้เป็นเสียงสูงต่ำ เจาะที่ตัวปี่ 6 รู 4 รูบนเรียงตามลำดับ แล้วเว้นห่างพอควรจึงถึง 2 รูล่าง ลิ้นปี่ทำด้วยใบตาลตัดกลมมน ซ้อน 4 ชั้น ผูกติดกับ หลอดโลหะที่เรียกว่า กำพวด สอดกำพวดเข้าไปในรูปี่ด้านบนแล้วจึงเป่า ที่เรียกว่าปี่ในนี้ มาเรียกกันเมื่อมีปี่รูปร่าง

อย่างเดียวกัน แต่ขนาดต่างกันเกิดขึ้น คือ ปี่ที่ย่อมกว่าปี่ในเล็กน้อย เรียกว่า ปี่กลาง และปี่ขนาดเล็ก เรียกว่า ปี่นอก ดังภาพ



ภาพที่ 2.14 ปี่ใน ปี่กลาง และปี่นอก

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ขลุ่ย เป็นเครื่องเป่าที่ไม่มีลิ้น ทำด้วยไม้รวก ไม้ชิงชันหรือาง้าง มีรูสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่ ด้านใต้ ซึ่งทำให้ลมหักมุมลง เรียกว่า รูปากนกแก้ว รูที่สำหรับปิดเปิดนิ้วบังคับ เสียงสูงต่ำอยู่ ด้านบน 7 รู และด้านล่างเรียกว่า รูนิ้วค้ำ อีก 1 รู ด้านขวามีรูสำหรับปิดเขื่อ (เขื่อ ในปล้องไม้ไผ่หรือ เขื่อหัวหอม) เพื่อให้เสียงแตก (เมื่อต้องการ) ขลุ่ยรูปร่างอย่างเดียวกันนี้มี 3 ขนาด คือ 1) ขลุ่ยหลีบ ขนาดเล็ก มีเสียงสูง ยาวประมาณ 36 เซนติเมตร 2) ขลุ่ยเพียงออ ขนาดกลาง มีเสียงระดับกลาง ยาวประมาณ 45 เซนติเมตร และ 3) ขลุ่ยอู้ ขนาดใหญ่ มีเสียงต่ำ ยาวประมาณ 60 เซนติเมตร ดังภาพ



ภาพที่ 2.15 ขลุ่ยหลีบ ขลุ่ยเพียงออ และขลุ่ยอู้

ที่มา : <https://www.google.com/search?q=%E0%B8%82.....>

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเภทของเครื่องดนตรีไทย สรุปได้ว่า เครื่องดนตรีนั้น เกิดเสียงได้โดยการสั่นสะเทือนของวัตถุ 4 แบบ คือ 1) ใช้มือหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตีที่สาย 2) ใช้เส้นหางม้าหลาย ๆ เส้นรวมกันตีไปมาที่สาย 3) ใช้มือหรือไม้ตีที่สิ่งนั้น 4) ใช้ปากเป่าลมเข้าไปในสิ่งนั้น

2.3 ความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

2.3.1 การพัฒนาความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับความสามารถทางด้านดนตรีไว้ดังนี้ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2538, น. 37) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีว่าเป็นความรู้ และทักษะในการพัฒนาทางด้านดนตรี จะทำให้พัฒนาระดับวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา นอกจากนี้ ความสามารถทางดนตรียังทำให้เกิดความเจริญทางดนตรี อันได้แก่ การฟัง เพลง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ตดนตรี

ณัฐวรรณ หิรัญรัตน์ (2550, น. 10) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถทางดนตรีนั้นมีความสำคัญและมีคุณประโยชน์มากมายทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถทำให้จิตใจสงบเยือกเย็น รู้จักคิดอย่างมีสติ มีเหตุผล และเมื่อมีความสุขทางจิต สุขภาพร่างกายก็จะดีตามไปในที่สุด

บุญช่วย โสวัตร (2542, น. 1) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีนั้นเป็นศิลปกรรม ประเภทหนึ่งที่อยู่คู่กับความเป็นไทยมาช้านาน ซึ่งมีความงามและสมบูรณ์ในตัวเอง จนทำให้ดนตรีไทยก้าวสู่ความเป็นสากล (CLASSIC) ซึ่งหมายถึง ผู้เล่นดนตรีไทยจะต้องมีความชำนาญในการเล่นเครื่องดนตรีประเภทนั้นๆ จึงถือได้ว่าเป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีไทย

พิทักษ์ คชวงษ์ (2535, น. 60) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีว่าเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางอวัยวะสัมผัสเป็นส่วนใหญ่ เช่น ความสามารถในการใช้มือ เท้า การประสานสัมพันธ์ระหว่างตา หู มือ หรืออวัยวะอื่นๆ ความคล่องแคล่วว่องไวในการใช้อวัยวะต่างๆ ในการบรรเลง หรือการอ่านโน้ต เป็นต้น

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย สรุปได้ว่า ดนตรีจะช่วยพัฒนาระดับวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา อีกทั้งดนตรียังสามารถทำให้จิตใจสงบ มีเหตุผลอีกด้วย

2.3.2 การวัดความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

การวัดความสามารถทางดนตรี ได้มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

สุกรี เจริญสุข (2542, น. 51) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีการเรียนรู้ทางดนตรีได้ดีที่สุด คือ เด็กที่มีอายุประมาณ 10 ปี เพราะสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด ถ้าเด็กได้มีการพัฒนาความสามารถทางดนตรี จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นและเกิดความภาคภูมิใจที่จะได้เล่นดนตรีให้ผู้อื่นได้ชม ซึ่งจะ

ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในความสามารถของตัวเอง อีกทั้งยังทำให้เด็กเกิดความกล้าที่จะตัดสินใจ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้ดียิ่งขึ้น

ณัฐวรรณ หิรัญรัตน์ (2550, น. 12) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความสามารถทางดนตรี คือการวัดทักษะด้านการปฏิบัติดนตรีในลักษณะต่างๆ ซึ่งแบ่งได้เป็นทักษะใหญ่ๆ ได้ คือ ทักษะการฟัง การอ่าน และการปฏิบัติ

พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล (2544, น. 29) กล่าวว่า ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้นการสอนดนตรีมีจุดมุ่งหมายคือ มุ่งเน้นที่จะสอนให้ผู้เรียนมีทักษะทางดนตรี นอกเหนือจากการเรียนรู้ภาคทฤษฎี เพราะการได้สัมผัสดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีจะทำให้เกิดสุนทรียรสในดนตรี อันเป็นการช่วยกล่อมเกลাজิตใจให้คนในสังคมยุคปัจจุบันมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

ในการวิจัยนี้จะวัดความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง ที่ผู้เรียนนั้นได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีตามที่ตนเองถนัด การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพที่มีด้วยการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลการศึกษาจึงควรต้องดำเนินการให้ครบทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

กิตติ กิตติศัพท์ (2547) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) คือ การประเมินผลที่ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างผลงานออกมาเพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็นการทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากทั้งการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) กล่าวว่า การวัดและประเมินตามสภาพจริง คือ กระบวนการวัดผลการเรียนรู้ตามแนวทาง 3 ประการ คือ

- 1) วัดครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง
 - วัดความสามารถทางความรู้ ความคิดได้จริง (Cognitive Ability)
 - วัดความสามารถในการปฏิบัติได้จริง (Performance/Practice Ability)
 - วัดคุณลักษณะทางจิตใจได้จริง (Affective Characteristics)

2) วัดได้ตรงความเป็นจริง คือ สิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูล เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถ

ในการปฏิบัติและคุณลักษณะทางจิตใจ มีความคลาดเคลื่อนผิดพลาดน้อยที่สุด ไม่เปิดโอกาสให้ผู้
ด้อยความสามารถได้คะแนนสูง ตัดความผิดพลาดที่ผู้มีความสามารถสูงกลับได้คะแนนน้อย

3) เลือกลงมือ คิดค้นเครื่องมือและเทคนิคการวัดผลที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่แท้จริงที่
แสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียน (Ability to do) ซึ่งอาจได้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
สังเกตจากการปฏิบัติภาระงาน (Tasks) ที่จัดให้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่ผู้สอนจะกำหนด สังเกตจาก
ร่องรอยหลักฐานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน เป็นต้น

ประพันธ์ พุฒตาล (2547, น. 8) กล่าวว่าไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
(Authentic Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศของผู้เรียนที่มีการ
เรียนรู้เกิดขึ้นจริงทุกด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ด้วยวิธีการที่หลากหลายจากการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำมาประมวลใช้ตัดสินผลการเรียนรู้โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
อย่างชัดเจน

จากการศึกษาการวัดความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้การวัดและ
ประเมินตามสภาพจริง สรุปได้ว่าการวัดและประเมินตามสภาพจริงเป็นการวัดข้อมูลหรือประเมิน
พฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

2.4 พฤติกรรมการเรียนรู้

2.4.1 ความหมายของการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, น. 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า
การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับ
ประสบการณ์ ซึ่งควรเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

Bloom (1956) ได้จำแนกการเรียนรู้ไว้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง พัฒนาการทางด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความ
สนใจ คำนิยม ความซาบซึ้ง การปรับตัวและเจตคติต่างๆ

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางปฏิบัติ
ได้แก่ทักษะในการใช้อวัยวะต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การลงมือทำงาน การทำการทดลอง

Gagne (1970) ได้เสนอเงื่อนไขของการเรียนรู้ไว้ 8 ประการคือ

1. การเรียนรู้เมื่อได้รับสัญญาณ (Signal Learning)
2. การเรียนรู้ในลักษณะของการกระตุ้น-ตอบสนอง (Stimulus-Response Learning)

3. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงการกระตุ้น-ตอบสนอง (Chaining)
4. การเรียนรู้โดยสร้างความสัมพันธ์กระตุ้น-ตอบสนองด้วยภาษา (Verbal Association)
5. การเรียนรู้แบบแยกแยะ (Discrimination Learning)
6. การเรียนรู้ในแนวความคิดหลัก (Concept Learning)
7. การเรียนรู้ในกฎเกณฑ์ (Rule Learning)
8. การเรียนรู้เชิงแก้ปัญหา (Problem Solving)

เรวณี ชัยชาวัฒน์ (2559, น. 18 อ้างถึง สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554, น. 185) อธิบายว่าการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 14) ได้สรุปความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร อันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด

Cronbach (1954) อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา

Passer Michael & Smith, Ronald (2011, p. 214) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเพิ่มความสามารถของบุคคลโดยใช้ทฤษฎีต่างๆ

Carlson Nesl (2010, p. 124) กล่าวถึงการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม

Bower and Hilgard (1981) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม โดยการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

Kagan and Segal (1992, pp. 5 - 6) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมากมายที่เป็นการกระทำของร่างกายในแต่ละวัน โดยเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้า หาว เขยิบแขนขา แต่งตัวและนอนหลับ หมายความว่าตลอดหนึ่งวันจะต้องเดิน พูด เรียน ทำงาน เล่น หัวเราะ หรือบางครั้งก็ร้องไห้

Ivan Pavlov (1849 – 1936) ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ และกฎการเรียนรู้ ดังนี้

1. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ตอบสนองต่อความต้องการทางธรรมชาติ
2. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้จากสิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติ

3. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์ที่เกิดจากสิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติจะลดลงเรื่อย ๆ และหยุดลงในที่สุดหากไม่ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ

4. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์สิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติจะลดลงและหยุดไปเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ และจะกลับปรากฏขึ้นได้อีกโดยไม่ต้องใช้สิ่งเร้าตามธรรมชาติ

5. มนุษย์มีแนวโน้มที่จะจำแนกลักษณะของสิ่งเร้าให้แตกต่างกันและเลือกตอบสนองได้ถูกต้อง

กฎแห่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีของพาฟลอฟ

1. กฎแห่งการลดภาวะ (Law of extinction) คือ ความเข้มข้นของการตอบสนอง จะลดน้อยลงเรื่อย ๆ ถ้าอินทรีย์ได้รับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว หรือความมีสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขกับสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขห่างออกไปมากขึ้น

2. กฎแห่งการฟื้นคืนสภาพ (Law of spontaneous recovery) คือ การตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ลดลงเพราะ ได้รับแต่สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว จะกลับปรากฏขึ้นอีกและเพิ่มมากขึ้น ๆ ถ้าอินทรีย์มีการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยไม่ต้องมีสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขมาเข้าคู่ช่วย

3. กฎแห่งการสรุปกฎเกณฑ์โดยทั่วไป (Law of generalization) คือ ถ้าอินทรีย์มีการเรียนรู้โดยการแสดงอาการตอบสนองจากการวางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขหนึ่งแล้วถ้ามีสิ่งเร้าอื่นที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเดิมอินทรีย์จะตอบสนองเหมือนกับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้น

4. กฎแห่งความแตกต่าง (Law of discrimination) คือ ถ้าอินทรีย์มีการเรียนรู้ โดยการตอบสนองจากการวางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขแล้ว ถ้าสิ่งเร้าอื่นที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเดิม อินทรีย์จะตอบสนองแตกต่างไปจากสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้น เช่น ถ้าสุนัขมีอาหารน้ำลายไหลจากการสั่นกระดิ่งแล้วเมื่อสุนัขตัวนั้นได้ยินเสียงประทัดหรือเสียงปืนจะไม่มีอาหารน้ำลายไหล

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตในมุมมองของพาฟลอฟ คือ การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก ซึ่งหมายถึงการใช้สิ่งเร้า 2 สิ่งคู่กัน คือ สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขและสิ่งเร้าที่ไม่ได้วางเงื่อนไขเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ การตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไข ซึ่งถ้าสิ่งมีชีวิตเกิดการเรียนรู้จริงแล้วจะมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า 2 สิ่งในลักษณะเดียวกัน แล้วไม่ว่าจะตัดสิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่งออกไป การตอบสนองก็ยังคงเป็นเช่นเดิม เพราะผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขกับสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขกับการตอบสนองได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ นั่นถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรืออาจจะเป็นการเพิ่มความสามารถให้เฉพาะบุคคลที่ได้มาจากผลของการฝึกหัดหรือประสบการณ์

2.4.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะแปลมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เป็นตัวหนังสือให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม น่าสนใจ และมีกระบวนการเรียนรู้หลากหลายวิธีอย่างอิสระ จะต้องรู้จักเลือกปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยไม่ใช้วิธีการเดียว ควรมีการดัดแปลงและเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2) ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย ผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมคิด ร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลาย ตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน

3) เนื้อหาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้

4) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีวิธีการที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางวิชาการ เช่น จัดห้องชวนคิด ห้องกิจกรรม วิทยาศาสตร์ จัดระบบนิเวศจำลอง จัดบริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางชีววิทยา ธรณีวิทยา ฯลฯ มีการดัดแปลงห้องเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ดี และจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้สรุปได้ว่า ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชาสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนรู้ล้วนเป็นจุดที่สำคัญกับการศึกษา ถ้าขาดองค์ประกอบส่วนใดไป องค์ประกอบของการศึกษาก็ไม่สมบูรณ์ หรือมีการเรียนรู้ที่ไม่เต็มศักยภาพหรือประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้นองค์ประกอบของการศึกษาจึงต้องมีส่วนเหล่านี้ประกอบอยู่ด้วยกันเสมอ

2.4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้นั้นมี 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ดังนี้ (<https://www.gotoknow.org/posts/418766>)

1) บรรยากาศเปิด

- สภาพในโรงเรียน/ห้องเรียน เอื้อต่อการเรียนการสอน
- เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
- มีการนำเข้าสู่บทเรียน เช่น ร้องเพลง เล่านิทาน
- มีสื่ออุปกรณ์หลากหลาย
- สนับสนุนให้เกิดความอยากรู้ อยากเห็น
- ห้องเรียนสะอาด สวยงาม
- ครูและนักเรียนทำตัวเป็นกันเอง

2) ครูเปิด

- เปิดกว้างให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
- รับรู้ใหม่ ๆ ทันเหตุการณ์
- มีการพัฒนาตนเองโดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
- ให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหาที่สงสัย
- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
- ครูพร้อมที่จะทำการสอน
- ใช้คำถามจูงใจเด็ก
- ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3) สื่อเปิด

- มีสื่อที่หลากหลายตามความสนใจเด็ก
- นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้
- สื่อพร้อมที่จะใช้งานและให้บริการ
- น่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา
- ใช้สื่อจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- สื่อต้องมีประสิทธิภาพแปลกใหม่
- นักเรียนมีส่วนในการผลิตและใช้สื่อ

4) นักเรียนใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน

- มีความกระหายใฝ่รู้ในการเรียน
- รับผิดชอบเวลาในการจัดกิจกรรม
- แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
- มีทักษะในการทำงาน
- มีพื้นฐานในเรื่องที่จะเรียน
- ต้องการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา/คิดริเริ่มสร้างสรรค์

5) ครูใส่ใจ

- จัดกิจกรรมที่หลากหลาย/กระตุ้นให้เด็กอยากเรียน
- ดูแลให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา
- มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า
- สนใจเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอด
- อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียน
- ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของนักเรียน
- ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
- สรุปผลการเรียน/สอดแทรกคุณธรรม
- จัดกิจกรรมโดยการปฏิบัติจริง
- เสียสละ

6) ผู้อำนวยการสนับสนุน

- มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญของวิชาวิทยาศาสตร์
- ให้การสนับสนุนและหางบประมาณ
- จัดอบรมครู/หาสื่ออุปกรณ์ให้มีความพร้อม
- ต่อยอดองค์ความรู้เพื่อทำผลงานของครู
- ให้ความสำคัญและกำลังใจครูในการปฏิบัติงาน
- มีการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน

7) แหล่งเรียนรู้

- มีแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ/ ในชุมชน
- เทคโนโลยีทันสมัย พร้อมใช้งาน
- มีความหลากหลายตามความต้องการ
- ให้การสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้

- ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดแทรกกับเนื้อหา/วัยของเด็ก
สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้นั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

2.5 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.5.1 เกียรติประวัติของเอมิล ชาคส์ ดัลโครซ

Emile Jaques Dalcroze (1865 – 1950) ผู้ประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส ดัลโครซมีหลักการสอนดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีใช้ชื่อว่า “ยูริธึมมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีต่างๆ ในเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น นอกจากนั้นดัลโครซยังใช้หลักการสอนโซลเฟจ (Solfege) ซึ่งเป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่างๆ บนบรรทัดห้าเส้น รวมถึงกิจกรรมอิมโพร -ไวเซชัน (Improvisation) ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีในทันทีทันใด โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามพัฒนาการของเด็ก วิธีสอนตามแนวทางของดัลโครซนี้ได้ชี้เด่นชัดว่ามีการให้ความสำคัญของการฝึกโสตประสาททางด้านต่าง ๆ เช่น จังหวะ ระดับเสียง ความแตกต่างของเสียง โดยใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิก การสอนโซลเฟจ และการอิมโพร -ไวเซชัน เป็นสื่อ และมีลำดับขั้นตอนจากง่ายมาหายากตามพัฒนาการของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนดนตรีตามแนวทางของดัลโครซ (Dalcroze eurhythmics) ช่วยให้นักเรียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านการเล่นดนตรีได้ขึ้นได้โดยเน้นการเคลื่อนไหวและออกท่าทางให้เข้ากับวลี (phrase) และเสียงสูงต่ำ (intonation) ในดนตรี วิธีนี้สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้หลักการเกี่ยวกับจังหวะ (rhythm) การอ่าน-เขียนโน้ตดนตรี (notation) และการด้นสด (improvisation) ได้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าแนวทางการสอนดนตรีของดัลโครซนี้จะนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่อย่างไรได้บ้าง

2.5.2 แนวคิดการสอนดนตรีของดัลโครซ (Dalcroze)

Mead (1994) ระบุถึงแนวคิดการสอนดนตรีดัลโครซ คือ การใช้ประสาทสัมผัสโสตประสาท และการมองเห็นตอบสนองต่อจังหวะและเสียงดนตรี ทำให้เสียงดนตรีที่มีความเป็นนามธรรม กลายเป็นสิ่งที่รับรู้และแสดงออกได้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

Chokhy และคณะ (2001) ระบุถึงแนวคิดสำคัญของดัลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้ คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงซึ่ง

ความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดาลโครซเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่ไปกับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรีได้

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ (Dalcroze) พบว่าการสอนดนตรีของดาลโครซ (Dalcroze) การใช้ประสาทสัมผัส โสตประสาท และการมองเห็นตอบสนองต่อจังหวะและเสียงดนตรี เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โน้ต เสียง จังหวะ และทำนองจากรูปภาพแทนสัญลักษณ์หรือโน้ตต่างๆ จากง่ายไปหายาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้

2.5.3 วัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

Caldwell (1993) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ว่าเป็นการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาคุณสมบัติการเป็นนักดนตรีที่ดี ประกอบด้วย 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการจดจ่อ ทักษะการมีสมาธิ ทักษะการจำ ทักษะการแสดง ทักษะการสร้างความเป็นตัวของตัวเอง และทักษะการฝึกฝนให้เป็นอัตโนมัติ โดยการสร้างความตระหนักรู้ ความตื่นตัวทางประสาทสัมผัส เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง

Harvey (1920) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ว่าเป็นการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะการรับรู้จังหวะโดยการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความคิดและร่างกายผ่านการเคลื่อนไหว

Mead (1994) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ว่าเป็นการฝึกฝนการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนาการรับรู้ทางความรู้สึก และควบคุมความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจ

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สรุปได้ว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) เป็นการสอนดนตรีเพื่อพัฒนา โสตทักษะ ประสาทสัมผัส และความสามารถในการแสดงออกของความรู้สึกของบทเพลงผ่านการเคลื่อนไหวทางร่างกาย

2.5.4 การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

Mead (1994) ระบุถึงหลักการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ข้อ ดังนี้

- 1) การใช้กิจกรรมยูริธึมมีคกระตุ้นการตื่นตัวของประสาทสัมผัส โสตประสาท และการมองเห็น
- 2) การบูรณาการกิจกรรมยูริธึมมีค การฝึกทักษะการฟัง และการสร้างสรรค์ทางดนตรี เพื่อพัฒนาการแสดงออกทางดนตรีด้วยความเข้าใจ

3) ประสบการณ์ดนตรีที่เด็กได้รับ ควรแสดงออกผ่านการออกเสียง ท่าทางและการเคลื่อนไหว

4) การเรียนรู้ดนตรีและแสดงออกทางดนตรีผ่านประสาทสัมผัส โสตประสาท และการมองเห็น

Chokhy และคณะ (2001) ระบุถึงสาระดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ในระดับอนุบาลไว้ 5 เรื่อง ได้แก่ จังหวะ (beat) ความเร็ว (tempo) ความดัง (dynamic) ทำนอง (melody) และลักษณะของเสียง (articulation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) จังหวะ หมายถึง การจัดเรียงของเสียง หรือความเงียบ ซึ่งมีความสั้นยาวของเสียงที่แตกต่างกัน กำหนดโดยจังหวะตบ หรือจังหวะที่สม่ำเสมอ

2) ความเร็ว หมายถึง ความเร็ว - ช้าของจังหวะในการบรรเลงดนตรี

3) ความดัง หมายถึง ระดับความดัง - เบาของเสียงในการบรรเลงดนตรี

4) ทำนอง หมายถึง การจัดเรียงของระดับเสียง ซึ่งมีความสั้นยาวที่ต่างกัน สำหรับเด็กอนุบาลนั้นควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของระดับเสียงสูงและเสียงต่ำ

5) ลักษณะของเสียง หมายถึง การบรรเลงดนตรีในแบบต่างๆ เช่น การบรรเลงแบบสั้นเป็นห้วงๆ (staccato) หรือการบรรเลงแบบยาวต่อเนื่อง (legato)

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สรุปได้ว่าเป็นการแสดงออกทางโสตประสาท ประสาทสัมผัส ผ่านจังหวะ (beat) ความเร็ว (tempo) ความดัง (dynamic) ทำนอง (melody) และลักษณะของเสียง (articulation) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในงานวิจัยฉบับนี้

2.5.5 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

ตารางที่ 2.7 แสดงวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

การสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)		
Mead (1994)	Chokhy และคณะ (2001)	ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555)
1. การเคลื่อนไหวแบบลองผิดลองถูก เป็นการให้เด็กได้ทดลองเคลื่อนไหวประกอบเสียงเพลงที่เด็กได้ยิน	1. การฟังเพลงเพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจในบทเพลง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมองและระบบประสาท	1. ทำความเข้าใจจังหวะ เป็นการให้เด็กได้ฟังเพลง ร้องเพลง และเคลื่อนไหวร่างกายแบบอยู่กับที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวะและทำนองเพลง

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

การสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)		
Mead (1994)	Chokhy และคณะ (2001)	ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555)
2. การฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการแก้ไขการเคลื่อนไหวของเด็ก ให้ถูกต้องด้วยการให้เด็กได้รู้ตัวอย่าง การเคลื่อนไหวที่ถูกต้องจากครู หรือ เพื่อนในชั้นเรียนเดียวกัน	2. การตอบสนองต่อเสียงด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายทั้ง กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ประกอบเสียงเพลงที่เด็กได้ยิน	2. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เป็นการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย แบบเคลื่อนที่ในทิศทางต่างๆ อย่าง อิสระประกอบบทเพลงที่ครูร้อง หรือประกอบเสียงดนตรีที่ครูเล่น โดยสร้างสรรค์ท่าทางและจัดการ พื้นที่ในการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง
3. การแสดงออกอย่างเหมาะสมกับ อารมณ์ของบทเพลง เป็นการฝึกฝน ให้เด็กได้เคลื่อนไหวและแสดงออก ถึงอารมณ์ของบทเพลงที่เด็กได้ยินให้ เหมาะสม	3. การแก้ไขการตอบสนองและการแสดงออกด้วยการสังเกต และแก้ไขการเคลื่อนไหวที่ ถูกต้องตามครู	3. ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการให้เด็กสังเกตและทำตาม ท่าทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและ สอดคล้องกับทำนองเพลงจากครู หรือเพื่อนที่เป็นต้นแบบ
	4. การใช้สัญลักษณ์ทางดนตรีในการนำเสนอประสบการณ์ทาง ดนตรีที่เด็กได้รับมาตั้งแต่ต้น	4. ประยุกต์การเคลื่อนไหว เป็นการ ให้เด็กฝึกฝนการเคลื่อนไหว ประกอบเพลง โดยเด็กร่วมกัน สร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวที่ สอดคล้องกับบทเพลงกันภายใน กลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ภายใต้กติกา ที่ครูกำหนด

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ผู้วิจัย เลือกแนวคิดของดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555) มาเป็นขั้นตอนการสอนของการวิจัยครั้งนี้

2.6 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

2.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

โดยทั่วไปการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจมักนิยามศึกษากันใน 2 มิติคือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และมิติความพึงพอใจในการรับบริการ (Service Satisfaction) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในมิติหลัง ซึ่งมีผู้กล่าวถึงแนวคิดนี้ไว้อย่างมากมาย ในลักษณะใกล้เคียงและสัมพันธ์เรื่องทัศนคติ

Vroom (1964, p. 99) อ้างถึงใน เสกสรรค์ ธรรมวงษ์ (2541, น. 34) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถ interchangeable ได้เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึง ผลจากการที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ

Tiffin and McCormick (1965, p. 140) อ้างถึงใน เสกสรรค์ ธรรมวงษ์ (2541, น. 34) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจ และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการ

Wallestein (1971, p. 89) อ้างถึงใน เสกสรรค์ ธรรมวงษ์ (2541, น. 35) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้าย (End state in Feeling) ที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

Wolman (1973, p. 102) อ้างถึงใน เสกสรรค์ ธรรมวงษ์ (2541, น. 35) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation)

ชรีณี เดชจินดา (2530) อ้างถึงใน กำพล เกียรติปฐมชัย (2538, น. 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสนองแบบมนุษย์คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบ

ความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจโดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักจะได้แก่ ทรัพยากร (Resources) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจคือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

จากความหมายของความพึงพอใจตามที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้ แต่ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่ได้รับ ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกของทัศนคติซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปก็ได้ กล่าวโดยสรุปแล้วความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึก (Reactionary Feeling) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น (Stimulant) ที่แสดงผลออกมา (Yield) ในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้าย (Final Outcome) ของกระบวนการประเมิน (Evaluative Process) โดยบ่งบอกถึงทิศทาง ของผลการประเมิน (Direction of Evaluative Result) ว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวก (Positive Direction) หรือทิศทางลบ (Negative Direction) หรือไม่มีปฏิกิริยา คือ เฉยๆ (Non Reaction) ต่อสิ่งเร้าหรือกระตุ้นนั้นก็ได้ (เสกสรร ชรรมวงศ์, 2541, หน้า 37)

2.6.2 ลักษณะของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริง ในสถานการณ์หนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็น ความรู้สึกชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผันแปรได้ตามปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของบุคคล ในแต่ละสถานการณ์นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาในระดับมากน้อยได้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของการประเมินสิ่งที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวังไว้

นอกจากนี้ความพึงพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะถูกกำหนดจากความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยจากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและผลตอบแทนที่เขา มีความรู้สึกว่าเขาควรจะได้รับแล้ว ถ้าหากผลตอบแทนที่ได้รับจริงมากกว่าผลตอบแทนที่เขาคาดว่า

จะได้รับ ย่อมจะก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้น ซึ่งความพอใจจะมากหรือน้อยหรือไม่พึงพอใจนั้นขึ้นอยู่กับความยุติธรรมของผลตอบแทน (กิตติธัช อัมวัฒน์กุล, 2553, หน้า 8)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รวีวรรณ คงสวัสดิ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการเล่นแบบจับคู่ในวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการเล่นแบบจับคู่ในวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติ ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการเล่นแบบจับคู่ในวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติ ศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการเล่นแบบจับคู่ในวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติ สรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการเล่นแบบจับคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไทยปฏิบัติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการเป่าขลุ่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มงคล วิลามาศ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการเรียน การแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ของ โดยเน้น วิธีการร่วมมือกันเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถทางการเรียน การแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนตามรูปแบบการสอนที่เน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ ตามรูปแบบการสอนที่เน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน โนนสูงวิทยาคม อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 66 คน ที่ได้มาโดยไม่มี การดำเนินการแบบสุ่ม (Non - Randomization) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 33 คน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถทางการเรียนการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ ของนักเรียนตามรูปแบบการสอนที่เน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาเฉลี่ยร้อยละ 78.86 และ 86.86 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 78.79 และ 87.88 ตามลำดับ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และนักเรียนที่ได้รับการสอน

แบบการพัฒนาความสามารถทางการเรียนการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ โดยเน้นวิธีการร่วมมือกับเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

มัลลิกา พุ่มพุกษ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาค้นคว้ามีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.22/93.50 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.87 คิดเป็นร้อยละ 87.00 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด

ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดดลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอนุบาล มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดดลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาด้านการจดจำและความจำเบื้องต้นของเด็กอนุบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง และเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดดลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาด้านการจดจำและความจำเบื้องต้นของเด็กอนุบาลหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัย พบว่า 1) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงเวลาการจดจำและค่าเฉลี่ยคะแนนความจำเบื้องต้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงเวลาการจดจำและค่าเฉลี่ยคะแนนความจำเบื้องต้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

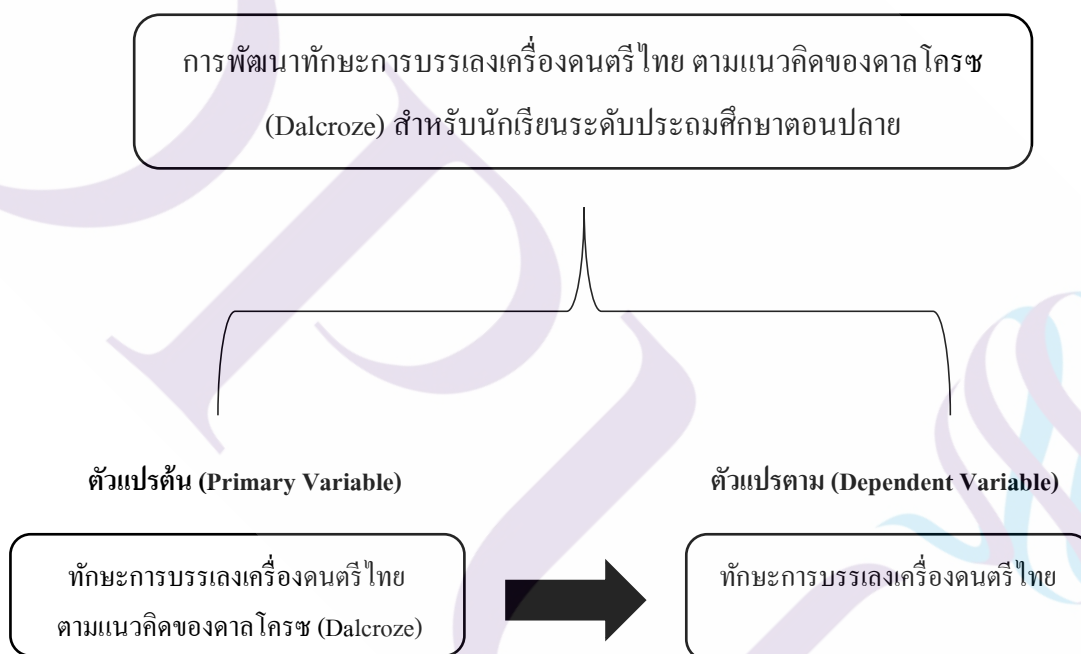
ศศิธร พงษ์โกภา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องมนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องมนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานในการวิจัย โดยหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่องมนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด มีพัฒนาการของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นตามลำดับ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิดภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นด้วยในด้านบรรยากาศในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับหนึ่ง รองลงมามีนักเรียนเห็นด้วยในด้านกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และนักเรียนเห็นด้วยในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้อยู่ในระดับมากตามลำดับ

กฤษดา หุ่นเจริญ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องชุดการสอนวิชาดนตรีเรื่องทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์แนวคิดของ ออร์ฟ โคลดัย และดัล โครซ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาดนตรีเรื่องทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์แนวคิดของ ออร์ฟ โคลดัย และดัล โครซ และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาดนตรีเรื่องทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์แนวคิดของ ออร์ฟ โคลดัย และดัล โครซ สำหรับใช้ในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพโดยผลคะแนนหลังการเรียนทักษะการฟังในทุกเนื้อหา นั้นมีความก้าวหน้าดีขึ้นจากคะแนนก่อนเรียน นักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำคะแนนการปฏิบัติได้อยู่ในระดับดีในทุกเนื้อหาของชุดการสอน โดยเนื้อหาการฟังจังหวะได้คะแนนร้อยละ 81.3 เนื้อหาการฟังระดับเสียงได้คะแนนร้อยละ 76 เนื้อหาการฟังการแสดงออกทางดนตรีได้คะแนนร้อยละ 69.4 และเนื้อหาการฟังรูปแบบทางดนตรีได้คะแนนร้อยละ 66.6 จากการสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจปฏิบัติตามเนื้อหาบทเรียนที่กำหนดไว้

ให้ความร่วมมือ ตั้งใจ และสนุกสนาน มีความชื่นชอบในกิจกรรม สื่อการสอน และเวลาที่ใช้เป็นอย่างมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านดนตรี ด้านทักษะ ความกล้าแสดงออก ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ปัญหา ทำให้บรรยากาศของห้องเรียนดูน่าสนใจและสนุกสนาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) เพื่อพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของนักเรียน

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 2.16 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้การศึกษานี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ระดับชั้นละ 3 ห้อง รวม 9 ห้อง และมีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 315 คน

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3.2.2 แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3.2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) จำนวน 5 แผน รวม 16 ชั่วโมง

3.3.1.1 ศึกษาหนังสือเรียน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต วารสาร เพื่อค้นหาเนื้อหาที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.3.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลนาคี จังหวัดสมุทรสาคร ในรายวิชาดนตรี ระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งพิจารณาเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ โน้ตดนตรีไทย เสียงของเครื่องดนตรีไทย แต่ละประเภท จังหวะดนตรีไทย ทำนองดนตรีไทย และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท ทั้งหมด 5 แผน รวม 16 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โน้ตดนตรีไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 จังหวะดนตรีไทย จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ทำนองดนตรีไทย จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จำนวน 4 ชั่วโมง

3.3.1.3 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.1.4 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.1.5 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 - 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 - 1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 - 1.00

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.3.1.6 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) มีดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสร้างแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3.3.2.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) โดยให้ครอบคลุม สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทดลอง

3.3.2.3 สร้างแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) โดยแบบประเมินจะใช้ประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ของนักเรียน เพื่อประเมินความสามารถตามที่กำหนด

3.3.2.4 สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) กำหนดการให้คะแนนเป็นมาตรวัด Likert scale (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, น. 94 - 106) โดยมีการให้คะแนนดังนี้

4 หมายถึง มีความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับ ดีมาก

3 หมายถึง มีความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับ ดี

2 หมายถึง มีความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับ พอใช้

1 หมายถึง มีความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับ ปรับปรุง

โดยการแปลความหมายระดับคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ดังตารางต่อไปนี้

คำอธิบายการให้คะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย	ระดับคะแนน
1. โน้ตดนตรีไทย	
1.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ตรงเสียงเป็นอย่างดี	4
1.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง 1 - 2 โน้ต	3
1.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง 3 - 4 โน้ต	2
1.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง	1

คำอธิบายการให้คะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย	ระดับคะแนน
2. การทำงานประสานกัน	
2.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างดี	4
2.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน 1 - 2 ครั้ง	3
2.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน 3 - 4 ครั้ง	2
2.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน	1
3. จังหวะ	
3.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ตรงจังหวะเพลงเป็นอย่างดี	4
3.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงจังหวะเพลง 1 - 2 ครั้ง	3
3.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงจังหวะเพลง 3 - 4 ครั้ง	2
3.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงกับจังหวะเพลง	1
4. ทำทางบุคลิกภาพ	
4.1 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในท่านั่งพับเพียบหลังตรงสวयงามดูสง่าได้ถูกวิธีและจับเครื่องดนตรีได้ถูกต้อง	4
4.2 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง 1 - 2 ครั้ง	3
4.3 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง 3 - 4 ครั้ง	2
4.4 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง	1
5. การบรรเลงโดยภาพรวม	
5.1 บรรเลงเพลงได้อย่างต่อเนื่องราบรื่น	4
5.2 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง 1 - 2 ครั้ง	3
5.3 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง 3 - 4 ครั้ง	2
5.4 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง	1

3.3.2.5 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.2.6 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) และเกณฑ์การให้คะแนนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง สำหรับแบบประเมินจะเป็นการพิจารณาความ

สอดคล้องของข้อความและเกณฑ์การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยกำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหา (Content Validity) และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความและเกณฑ์การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่กำหนดมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความและเกณฑ์การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่กำหนดมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความและเกณฑ์การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่กำหนดไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.2.7 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้

3.3.2.8 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

การสร้างและการหาคุณภาพแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.3.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

3.3.3.2 สร้างเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ของนักเรียน โดยกำหนดการให้คะแนนเป็นมาตรวัด Likert scale (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, น. 94 - 106) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยด้วยตนเอง โดยประเมินจากการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของนักเรียน ถ้าพบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับใดก็ได้เครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนของการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีการให้คะแนนดังนี้

4 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับดีมาก

3 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับดี

2 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับพอใช้

1 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอยู่ระดับปรับปรุง

โดยการแปลความหมายระดับคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ดังตารางต่อไปนี้

คำอธิบายการให้คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย	ระดับคะแนน
1. การมีสมาธิในการบรรเลงดนตรี	
1.1 มีสมาธิในการบรรเลงดนตรีทุกครั้ง	4
1.2 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรี 1 - 2 ครั้ง	3
1.3 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรี 3 - 4 ครั้ง	2
1.4 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรีทุกครั้ง	1
2. การบรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียง	
2.1 บรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียงทุกครั้ง	4
2.2 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียง 1 - 2 ครั้ง	3
2.3 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียง 3 - 4 ครั้ง	2
2.4 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียงทุกครั้ง	1
3. การปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง	
3.1 ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลงทุกครั้ง	4
3.2 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง 1 - 2 ครั้ง	3
3.3 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง 3 - 4 ครั้ง	2
3.4 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลงทุกครั้ง	1
4. การจดจำโน้ตในขณะบรรเลงได้	
4.1 จดจำโน้ตในขณะบรรเลงได้ทุกครั้ง	4
4.2 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลง 1 - 2 ครั้ง	3
4.3 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลง 3 - 4 ครั้ง	2
4.4 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลงทุกครั้ง	1
5. การแสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลง	
5.1 แสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลงทุกครั้ง	4
5.2 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลง 1 - 2 ครั้ง	3
5.3 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลง 3 - 4 ครั้ง	2
5.4 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลงทุกครั้ง	1

3.3.3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความ ถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.3.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของรายการ ที่ต้องการวัด กับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ตลอดจนเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรี ไทยสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.3.5 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ซึ่ง ผลที่ได้จากการประเมินอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้

3.3.3.6 นำแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตาม แนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดัลโครซ (Dalcroze)

3.3.4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนปลาย

3.3.4.2 กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน เนื้อหาที่จะวัด และเลือกรูปแบบเครื่องมือที่จะ วัด

3.3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตาม แนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยสอบถามความ พึงพอใจในด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ที่

ได้รับ ลักษณะของรูปแบบการวัดเป็นแบบใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105 – 106)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

3.3.4.4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความ ถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.4.5 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอบถามได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอบถามได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอบถามได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.4.6 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินเท่ากับ 0.67 - 1.00 แสดงว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้

3.3.4.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. อธิบายและชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของเรื่องที่เรียน ชี้แจงภาระงาน ผู้วิจัยอาจนำโดยการพูดคุย ชักถามนักเรียน เปิดวิทัศน์และสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
2. ประเมินความสามารถก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
3. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
4. ระหว่างดำเนินการสอน ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของแต่ละแผน
5. เมื่อดำเนินการสอนครบแล้วประเมินความสามารถหลังเรียน (Post - test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
6. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
7. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด นำไปประมวลผลและวิเคราะห์
8. สรุป อภิปรายผล โดยใช้ตารางการพรรณนา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และทำการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)
2. วิเคราะห์ผลพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.1.1 ทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา

$$\text{IOC} = \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถ แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6.2 สถิติพื้นฐาน

3.6.2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$\text{Percentage (\%)} = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ

f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

\bar{x} แทน ค่าตัวกลางเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัว

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

3.6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ		
$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\sum X)^2$	แทน	กำลังสองของคะแนนผลรวม
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent samples) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2550)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ		
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
n	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยวัดความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยทำการประเมินก่อนและหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าร้อยละ (Percentage) และทำการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples) แสดงผลดังตารางที่ 4.1- 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ลำดับ	คะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย					แปลผล
	ก่อนเรียน 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	หลังเรียน 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	ผลต่าง	
1	10	50	17	85	7	สูงขึ้น
2	9	45	17	85	8	สูงขึ้น
3	10	50	20	100	10	สูงขึ้น
4	10	50	16	80	6	สูงขึ้น
5	9	45	16	80	7	สูงขึ้น
6	9	45	16	80	7	สูงขึ้น
7	9	45	16	80	7	สูงขึ้น
8	10	50	19	95	9	สูงขึ้น
9	6	30	14	70	8	สูงขึ้น
10	10	50	18	90	8	สูงขึ้น
11	11	55	20	100	9	สูงขึ้น
12	11	55	20	100	9	สูงขึ้น
13	10	50	19	95	9	สูงขึ้น
14	10	50	20	100	10	สูงขึ้น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	คะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย					แปลผล
	ก่อนเรียน 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	หลังเรียน 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	ผลต่าง	
15	10	50	18	90	8	สูงขึ้น
16	10	50	14	70	4	สูงขึ้น
17	10	50	20	100	10	สูงขึ้น
18	6	30	14	70	8	สูงขึ้น
19	10	50	20	100	10	สูงขึ้น
20	9	45	15	75	6	สูงขึ้น

จากตารางที่ 4.1 แสดงคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) นักเรียนมีคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	20	20	9.45	1.31	19	22.50*	.00
หลังเรียน	20	20	17.45	2.23			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังเรียนตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) นักเรียนมีคะแนนความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย
ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย**

ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนปลาย เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบ
รูปริคแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) โดยทำการประเมินระหว่างการจัดการเรียนรู้ แสดงผล
ดังตารางที่ 4.3

**ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิด
ของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย**

ลำดับ ที่	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 1	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 2	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 3	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 4	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 5	รวม คะแนน (100 คะแนน)	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่านมี คะแนนไม่ ต่ำกว่าร้อยละ 80
1	15	14	15	15	16	75	75	ไม่ผ่าน
2	14	13	14	16	17	74	74	ไม่ผ่าน
3	14	15	16	16	19	80	80	ผ่าน
4	14	13	14	15	16	72	72	ไม่ผ่าน
5	16	15	15	14	15	75	75	ไม่ผ่าน
6	14	14	14	16	16	74	74	ไม่ผ่าน
7	15	16	15	16	15	77	77	ไม่ผ่าน
8	14	15	15	16	16	76	76	ไม่ผ่าน
9	15	16	17	16	16	80	80	ไม่ผ่าน
10	15	16	17	15	17	80	80	ผ่าน
11	17	16	17	19	19	88	88	ผ่าน
12	16	16	16	16	17	81	81	ผ่าน
13	16	16	16	17	19	84	81	ผ่าน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 1	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 2	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 3	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 4	กิจกรรม การเรียนรู้ ที่ 5	รวม คะแนน (100 คะแนน)	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่านมี คะแนนไม่ ต่ำกว่าร้อยละ 80
14	17	16	17	18	19	87	87	ผ่าน
15	15	17	16	18	18	84	84	ผ่าน
16	15	16	17	18	18	84	84	ผ่าน
17	16	16	18	19	20	89	89	ผ่าน
18	15	16	16	16	17	80	80	ผ่าน
19	16	18	18	19	19	90	90	ผ่าน
20	16	17	16	16	17	82	82	ผ่าน
รวม	305	311	319	331	346	1612		
ค่าเฉลี่ย	15.25	15.55	15.95	16.55	17.30	80.6		

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) คิดเป็นร้อยละ 80.60 เมื่อพิจารณาผ่านเกณฑ์มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 พบว่ามีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และไม่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยทำการทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แสดงผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านผู้สอน	4.51	0.59	มากที่สุด
1. ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.35	0.49	มาก
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน	4.70	0.47	มากที่สุด
3. ครูใช้คำพูดที่สุภาพเหมาะสม และเข้าใจง่าย	4.30	0.80	มาก
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยได้	4.65	0.59	มากที่สุด
5. ครูแนะนำการฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	4.55	0.51	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.29	0.66	มาก
6. นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	0.52	มาก
7. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเรียนรู้ได้เร็ว	4.30	0.73	มาก
8. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.10	0.85	มาก
9. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.50	มาก
10. ผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน	4.45	0.60	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.56	0.61	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน	4.70	0.47	มากที่สุด
12. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่	4.50	0.57	มาก
13. กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.50	0.61	มาก
14. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ในระหว่างเรียน	4.70	0.57	มากที่สุด
15. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.40	0.82	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.63	0.56	มากที่สุด
16. ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มากขึ้น	4.50	0.61	มาก
17. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้นและเข้าใจ ได้ดีขึ้น	4.55	0.61	มากที่สุด
18. ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียนรู้	4.65	0.49	มากที่สุด
19. ช่วยพัฒนาศักยภาพทางการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของ นักเรียน	4.85	0.37	มากที่สุด
20. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	4.60	0.60	มากที่สุด
ภาพรวม	4.50	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.63$,

S.D. = 0.56) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59) และด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ได้แก่ ช่วยพัฒนาศักยภาพทางการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของนักเรียน ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.37) ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.60) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้นและเข้าใจได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.61) ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.57) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เต็มที่ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาเหมาะสม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.82)

ด้านผู้สอน ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยได้ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.59) ครูแนะนำการฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.51) ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) ครูใช้คำพูดที่สุภาพเหมาะสม และเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.80)

ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60) สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเรียนรู้ได้เร็ว ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73) นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ในกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.52) สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.85)

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และได้สรุปผล อภิปรายผล แนะนำข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ระดับชั้นละ 3 ห้อง รวม 9 ห้อง และมีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 315 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 แนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยแบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า มีเนื้อหาทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ โน้ตดนตรีไทย เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จังหวะดนตรีไทย ทำนองดนตรีไทย และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท ทั้งหมด 5 แผน รวม 16 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ใช้เวลา 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
2. แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. อธิบายและชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของเรื่องที่เรียน ชี้แจงภาระงาน ผู้วิจัยอาจนำโดยการพูดคุย ชักถามนักเรียน เปิดวิถีทัศน์และสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย เพื่อเร้าความสนใจของนักเรียน
2. ประเมินความสามารถก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
3. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
4. ระหว่างดำเนินการสอน ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้การบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของแต่ละแผน
5. เมื่อดำเนินการสอนครบแล้วประเมินความสามารถหลังเรียน (Post - test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
6. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
7. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด นำไปประมวลผลและวิเคราะห์
8. สรุป อภิปรายผล โดยใช้ตารางการพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และทำการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูป แปลผล และวิเคราะห์ข้อมูล
5. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 80.60 เมื่อพิจารณาผ่านเกณฑ์มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และไม่ผ่านเกณฑ์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40

5.1.3 ความพึงพอใจในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.56) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59) และด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.1 ความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นวิชาเลือกที่นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง โดยที่ผู้เรียนนั้นมีทักษะและความสามารถเดิมในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ซึ่งสอดคล้องกับ Howard Gardner (1983) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้เป็นผู้รอบรู้ มีความสามารถหลากหลาย มุ่งส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในทุกด้าน โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน รวมถึงสติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้างแล้วแต่ละด้านผสมผสานกัน แสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป อีกทั้งยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิทักษ์ ชาญชัย (2535, น.60) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีว่าเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางอวัยวะสัมผัสเป็นส่วนใหญ่ เช่น ความสามารถในการใช้มือ เท้า การประสานสัมพันธ์ระหว่างตา หู มือ หรืออวัยวะอื่นๆ ความคล่องแคล่วว่องไวในการใช้อวัยวะต่างๆ ในการบรรเลง หรือการอ่านโน้ต เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของอรรพรรณ บรรจงศิลป์ (2538, น.37) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีว่าเป็นความรู้และทักษะในการพัฒนาทางด้านดนตรี จะทำให้พัฒนาระดับวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา นอกจากนี้ ความสามารถทางดนตรียังทำให้เกิดความเจริญทางดนตรี อันได้แก่ การฟังเพลง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ตดนตรี และสอดคล้องกับแนวคิดของบุญช่วย โสวัตร (2542, น.1) ได้กล่าวถึงความสามารถทางดนตรีนั้นเป็นศิลปกรรมประเภทหนึ่งที่อยู่คู่กับความเป็นไทยมาช้านาน ซึ่งมีความงามและสมบูรณ์ในตัวเอง จนทำให้ดนตรีไทยก้าวสู่ความเป็นสากล (CLASSIC) ซึ่งหมายถึง ผู้เล่นดนตรีไทยจะต้องมีความชำนาญในการเล่นเครื่องดนตรีประเภทนั้นๆ จึงถือได้ว่าเป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีไทย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของฉัฐวรรณ หิรัญรัตน์ (2550, น.10) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถทางดนตรีนั้นมีความสำคัญและมีคุณประโยชน์มากมายทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถทำให้จิตใจสงบเยือกเย็น รู้จักคิดอย่างมีสติ มีเหตุผล และเมื่อมีสุขภาพจิตดี สุขภาพร่างกายก็จะดีตามไปในที่สุด โดยประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติ กิตติศัพท์ (2547) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) คือ การประเมินผลที่

ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างผลงานออกมาเพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็นการทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากทั้งการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ และสอดคล้องกับวิจัยของประพันธ์ พุฒตาล (2547, น. 8) กล่าวไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจริงทุกด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ด้วยวิธีการที่หลากหลายจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำมาประมวลใช้ตัดสินผลการเรียนรู้โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

5.2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม พบว่า นักเรียนมีผลการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 80.60 เมื่อพิจารณาผ่านเกณฑ์มีคะแนน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และไม่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบลูม (Bloom, 1956) ได้จำแนกการเรียนรู้ไว้เป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด 2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง พัฒนาการทางด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ค่านิยม ความซาบซึ้ง การปรับตัวและเจตคติต่างๆ 3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางปฏิบัติ ได้แก่ทักษะในการใช้อวัยวะต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การลงมือทำงาน การทำการทดลอง สอดคล้องกับวิจัยของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.14) ได้สรุปความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร อันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด และเรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2559, น.18 อ้างถึง สุรางค์ ใค้วตระกูล 2554, น. 185) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการ

เปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Kagan and Segal (1992, น. 5 - 6) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมากมายที่เป็นการกระทำของร่างกายในแต่ละวัน โดยเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้า หาว เหยียดแขนขา แต่งตัวและนอนหลับ หมายความว่าตลอดหนึ่งวันจะต้องเดิน พูด เรียนทำงาน เล่นหัวเราะ หรือบางครั้งก็ร้องไห้ และ Bower and Hilgard (1981) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม โดยการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะเป็นการเพิ่มความสามารถให้เฉพาะบุคคลที่ได้มาจากผลของการฝึกหัดหรือประสบการณ์

5.2.3 ความพึงพอใจในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.56) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59) และด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66) ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) เป็นการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของตนเอง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ได้เรียนรู้บทเพลงใหม่ๆ ได้สนุกกับการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) ก่อนลงปฏิบัติเครื่องดนตรีจริง เพื่อให้เข้าใจถึงเนื้อหาโดยใช้ร่างกายของตนเองก่อน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชรินิเดชจินดา (2530 อ้างถึงใน กำพล เกียรติปฐมชัย 2538, น. 6) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งความพึงพอใจนั้นเป็นความรู้สึกสนองแบบมนุษย์คือ ความรู้สึกในทางบวกและ ความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของกฤษดา หุ่นเจริญ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องชุดการสอนวิชาดนตรีเรื่องทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์แนวคิดของ ออร์ฟ โคคาย และดาลโครซ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจปฏิบัติตามเนื้อหาบทเรียนที่กำหนดไว้ ให้ความร่วมมือ ตั้งใจ และสนุกสนาน มีความชื่นชอบในกิจกรรม สื่อการสอน และเวลาในการจัดการสอนเป็นอย่างมาก และศศิธร พงษ์โกคา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิดภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยนักเรียนเห็นด้วยในด้านบรรยากาศในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับหนึ่ง รองลงมา นักเรียนเห็นด้วยในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก และนักเรียนเห็นด้วยในด้าน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในระดับมากตามลำดับ

5.3 ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการศึกษาผลการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า แนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) นั้นเป็นการสอนดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวในการตอบสนองต่อดนตรี ซึ่งเหมาะกับบางเนื้อหา เช่น โน้ต จังหวะ ทำนอง และเสียงสูง - ต่ำ สั้น - ยาว ดัง - เบา

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของ ดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1) ความเชี่ยวชาญทางด้านการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของครู เพื่อเป็นต้นแบบที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน

2) การจัดเรียงลำดับเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปยาก เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกง่ายต่อการทำความเข้าใจ ไม่สอ ดแทรกเนื้อหาที่ยากจนเกินไป เนื้อหาในการเรียนมีความต่อเนื่อง

3) สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมและการฝึกความสามารถของนักเรียน

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) กับทักษะนักเรียนในด้านอื่นๆ เช่น การทำงานเป็นทีม การสื่อสารและความร่วมมือ เป็นต้น

2) ควรนำวิธีการและผลการจัดการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ไปประยุกต์ใช้กับทักษะดนตรีประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากการลงมือปฏิบัติหรือบรรเลงเครื่องดนตรี เพื่อศึกษาประสิทธิผลของทักษะดนตรีในแต่ละด้าน





บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤษดา หุ่นเจริญ. (2561). ชุดการสอนวิชาดนตรีเรื่องทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประชุมคณาจารย์ของออร์ฟ โคคาย และคาลโครช. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติ กิตติศัพท์. (2547). การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment). วารสาร โรงเรียนนายเรือ.
- กิตติรัช อิมวัฒนกุล. (2553). การบริหารงานก่อสร้างสาธารณูปโภค (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2542). ศิลปะ การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านของไทย ใน เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กำพล เกียรติปฐมชัย. (2538). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสกลนคร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชรีณี เดชจินดา . (2530). ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรม แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐวรรณ หิรัญรัตน์. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีไทยกับความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกลุ่มเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล. (2555). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดคาลโครชที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กก่อนอนุบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญช่วย โสวัตร. (2542). ทฤษฎีคูริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ส.ย.ช.).

- บุญชุม ศรีสะอาด. (2550). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็กเล็ก.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ประพันธ์ พุฒตาล. (2547). *การศึกษาสภาพการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของครู
ในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พงษ์ลดดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2544). *การคิดอย่างสร้างสรรค์*. วารสารครุศาสตร์.
- พิทักษ์ คชวงษ์. (2535). *ทักษะกระบวนการกับงานทางดนตรี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
- ไพศาล อินทวงศ์. (2546). *รอบรู้เรื่องดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มงคล วิลามาศ. (2551). *การพัฒนาความสามารถทางการเรียน การแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์โดย
เน้นวิธีการร่วมมือกันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.
- มันจตรา ธรรมบุศย์. (ม.ป.ป). *ทฤษฎีการเรียนรู้ของพาฟลอฟ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/psychologybkl/home/citwithya-kar-reiyn-ru/thvsdi-kar-reiyn-ru-khxng-pha-flxf>.
- มัลลิกา พุ่มพฤกษ์. (2553). *การพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยิ่งศักดิ์ ชุ่มเย็น. (2561). *การพัฒนาทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- รวีวรรณ คงสวัสดิ์. (2550). *พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวม-แยก-รวม เน้นทักษะการ
เล่นแบบจับคู่ในวิชาดนตรีไทยปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. อุตรธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2559). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ED 12202 : การออกแบบและการจัดการ
เรียนรู้ (Learning Design and Management)*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สุกรี เจริญสุข. (2542). *เด็กกับดนตรี*. วารสารการศึกษาเอกชน.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2553). *ดนตรีไทยมาจากไหน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยาลัยดุริยางคศิลป์.
- สุรางค์ ไคว้วระกุล. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานบริหารการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสกสรรค์ ธรรมวงศ์. (2541) *ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการให้บริการด้านการเรียนการสอน สายสามัญ ระดับประถมศึกษา : ศึกษากรณี โรงเรียนผู้ใหญ่สตรีบางเขน ทัศนสถานหญิงกลาง*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสาวภา ไพทยวัฒน์. (2538). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย : แนวทางอนุรักษ์และการพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ ฉบับที่ 87*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- ศศิธร พงษ์โกคา. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิวกร สุวรรณไตรย์. (2552). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์พฤติกรรมกรล้า แสดงออกทางความคิด และเจตคติต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ และเทคนิคผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. (ม.ป.ป.). *ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2550). *ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ.
- อรรณพ บรรจงศิลป์. (2538). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิพันธ์ แก้วนิล. (2550). *การศึกษาวิธีการบรรเลงและการถ่ายทอดศิลปะการบรรเลงพิณของอาจารย์ทองใส ทับถนน*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2561). *การพัฒนาสมรรถนะทางด้านดนตรีของนิสิตปริญญาตรีด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ DALCROZE*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Ambrose, S. A., Bridge, M. W., Lovett, M. C., & Norman, M. K. (2010). *How learning works : Seven research-based principles for smart teaching*. CA : John Wiley & Sons.
- Bloom, Benjamin A. (1956). *Taxonomy of education objective handbook I : Cognitive Domain*. New York : David Mc Kay Company.
- Bower, H. & Hilgard, E. R. (1981). *Theories of learning*. (5th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice - Hall.
- Caldwell, J.T. (1993). A dalcroze perspective on skills for learning music. *Music Educators Journal* 79, 27-28.
- Chokhy, L., Abramson R.M., Gillespie, A.E., Wood, D. & York, F. (2001). *Teaching music in the twenty-first century*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1954). *Educational psychology*. Florida: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Gagne, R. M. (1970). *The Condition of learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Gardner, H. (1983). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Book, Harper Collins.
- Teele, S. (1995). *The Relationship of multiple Intelligences to the instructional process*. New York: International Universities Press.
- Harvey, J.W. (1920). *The eurhythmics of Jaques-Dalcroze*. London: Constable and Company.
- Kagan, Jerome & Segal, Julius. (1992) *Psychology an introduction*. (7th ed). Florida: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Mead, V.H. (1994). *Dalcroze eurhythmics in today's music classroom*. New York : Schott Music.
- Tiffin, J., & McCormick, E.J. (1965). *Industrial psychology* (5th ed.). Oxford, England: Prentice-Hall.
- Vroom, V.H. (1964). *Work and motivation*. Oxford. England: Wiley.
- Wallestein, H. A. (1971). *Dictionary of psychology maryland*. Penquin Book: (n.p.)
- Wolman, B. B. (1973). *Dictationary of behavioral Science*. London: Litton Educational.



ภาคผนวก

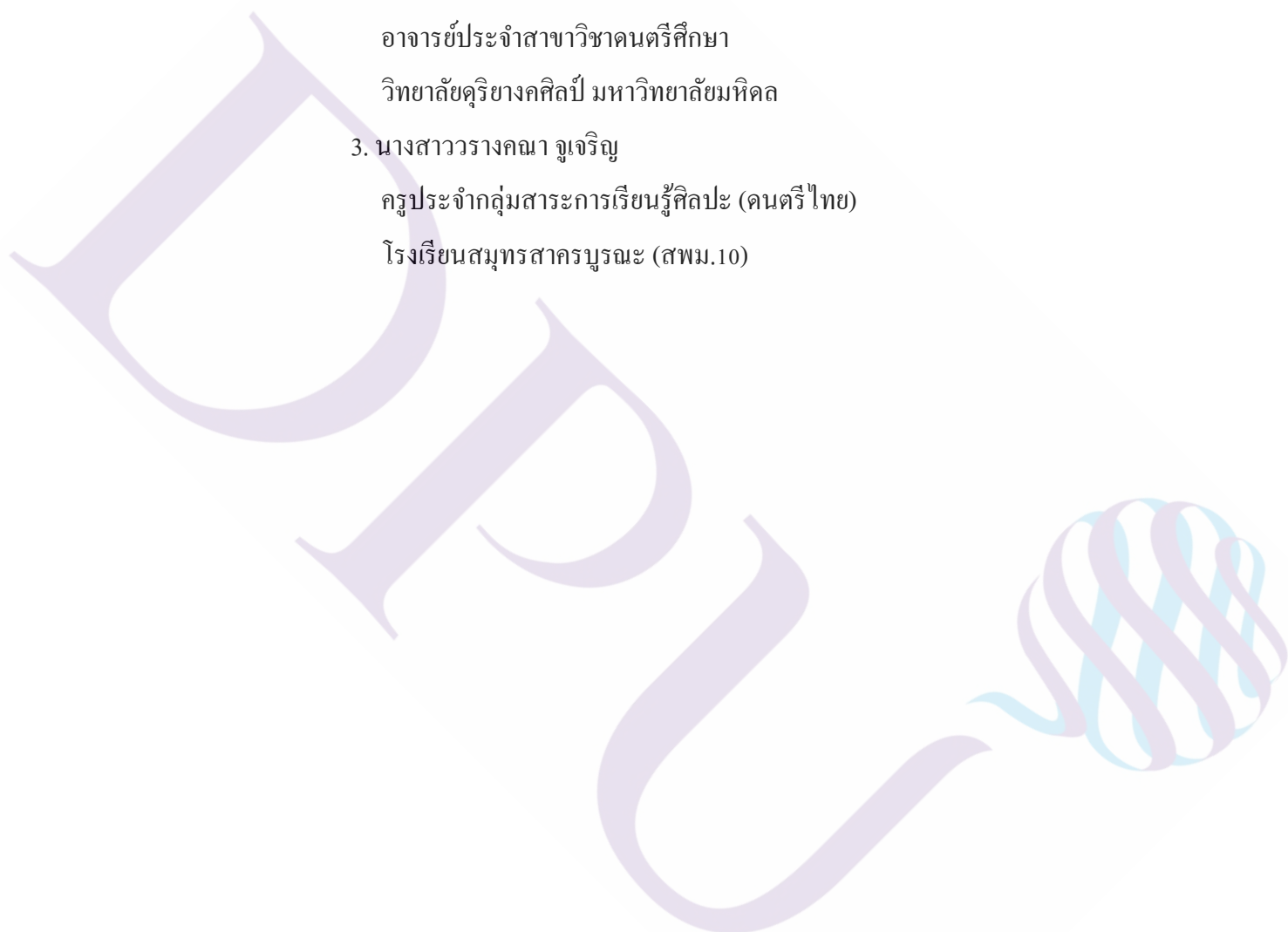
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย



รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.ศุภคณี นฤพนธ์จิรกุล
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. นายวิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. นางสาวรวงคณา จูเจริญ
ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรีไทย)
โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ (สพม.10)



ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่อง
ดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โน้ตดนตรี

จำนวน 2 คาบเรียน (120 นาที)

สาระสำคัญ

ตัวโน้ต เป็นเครื่องหมายที่ใช้สำหรับบันทึกบอกระดับเสียงดนตรีและความสั้นยาวของเสียงในบทเพลง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับโน้ตดนตรีไปใช้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน อีกทั้งนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบรรเลงโน้ตดนตรีไทยได้ตรงตามจังหวะ
2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวกว้างไปทิศทางต่างๆได้โดยไม่ชนผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวกว้างตามจังหวะได้

สาระการเรียนรู้

1. โน้ตดนตรี 7 เสียง ประกอบด้วยโน้ตเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา และที่

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (20 นาที)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับโน้ตดนตรีไทย 7 เสียง ประกอบด้วยโน้ตเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา และที (ด ร ม ฟ ซ ล ท) ให้นักเรียนฟัง โดยใช้บัตรภาพโน้ตดนตรี 7 เสียง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (80 นาที)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ

1. ครูบรรเลงเพลงซำด้วยเครื่องดนตรีไทยให้นักเรียนฟัง โดยทำตามดังนี้
 - 1.1 นักเรียนร้องโน้ตเพลงซำ

---/---- ซ/- --- ซ/- --- ซ/- ---/- ซ - ม/- ร - ม/- ซ - ค/
 ---/- ซ - ม/- ร - ม/- ค - ร/- ค - ล/- ค - ค/- ซ - ล/- ค - -/
 - ค - ล/- ค - ค/- ซ - ล/- ค - -/-ซ - ล/- ซ - ม/- --- ร/- --- ค/
 - 1.2 นักเรียนปรบมือตามจังหวะเพลงซำ โดยปรบมือในทุกจังหวะที่ 4 ของห้องเพลงจนจบเพลง
 - 1.3 จากนั้นนักเรียนร้องโน้ตเพลงซำ พร้อมกับปรบมือจังหวะที่ 4 ของห้องเพลงจนจบเพลง

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

- นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายประกอบโน้ตดนตรีเพลงซำอย่างอิสระไปในที่ต่างๆ พร้อมร้องโน้ตเพลงซำ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

- นักเรียนฟังคำแนะนำท่าทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและสอดคล้องกับบทเพลงจากครู โดยให้นักเรียนสังเกตและทำตามท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเพลงซำได้ถูกต้องตามจังหวะ

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว

- ครูให้นักเรียนฝึกเคลื่อนไหวเป็นกลุ่มพร้อมกันทั้ง 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนเดินขำทำตามจังหวะ และร้องโน้ตเพลงซำ พร้อมใช้มือทำท่าประกอบโดยจินตนาการอย่างอิสระ

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (20 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับโน้ตดนตรีไทย 7 เสียง ประกอบด้วยโน้ตเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา และที (ด ร ม ฟ ซ ล ท)
2. นักเรียนร้องโน้ตเพลงซำพร้อมปรบมือตามจังหวะ

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (แบ่งตามเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกบรรเลงคือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า) จากนั้นให้นักเรียนร้อง โน้ตเพลงข้างพร้อมเดินย่ำเท้าตามจังหวะที่ 4 ของห้องเพลง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. เครื่องดนตรีไทย จำนวน 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า
2. บัตรภาพโน้ตดนตรี 7 เสียง

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) ก่อนเรียน
2. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท จำนวน 2 คาบเรียน (120 นาที)

สาระสำคัญ

เสียงของเครื่องดนตรีไทยเกิดจากการทำให้วัตถุต่างๆ ของเครื่องดนตรีเกิดการสั่นสะเทือน ด้วยการดีด สี ตี และเป่า ด้วยน้ำหนักที่อ่อนเบา - แรงของการดีด สี ตี เป่า ทำให้เสียงของเครื่องดนตรีแตกต่างกัน บางชนิดเสียงสูงแหลม บางชนิดเสียงทุ้มต่ำ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับเสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิดไปใช้ในการบรรเลง เครื่องดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน อีกทั้งนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิดได้
2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆ ได้โดยไม่ชนผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะได้

สาระการเรียนรู้

1. เสียงของเครื่องดนตรีไทย 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (20 นาที)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับเสียงของเครื่องดนตรีไทย 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่าให้นักเรียนฟัง โดยใช้เครื่องดนตรีไทยเป็นสื่อกลางในการจำแนกเสียง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (80 นาที)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ

- นักเรียนเดินย้ำเท้าตามจังหวะตามจังหวะที่ 4 ของห้องเพลงไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้แม่นยำในจังหวะ

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

- นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายไปตามเสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทอย่างอิสระไปในพื้นที่ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท โดยปฏิบัติดังตัวอย่างดังนี้

เครื่องดีด เคลื่อนไหวโดยการกระโดดตามจังหวะที่ 4 ของห้อง
 เครื่องสี เคลื่อนไหวโดยการเดินไปข้างหน้า ตามจังหวะที่ 4 ของห้อง
 เครื่องตี เคลื่อนไหวโดยการวิ่งตามจังหวะที่ 2 และ 4 ของห้อง
 เครื่องเป่า เคลื่อนไหวโดยการคลานตามจังหวะที่ 4 ของห้อง

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงของเครื่องดนตรีไทยทีละประเภท เพื่อให้แม่นยำในการจำแนกเสียง

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (20 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับเสียงของเครื่องดนตรีไทย 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า
2. นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงของเครื่องดนตรีไทยทีละประเภทที่ครูเปิด โดยในเพลงมีเสียงของเครื่องดนตรีไทยทั้ง 4 ประเภท

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. เครื่องดนตรีไทย จำนวน 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า
2. คลิปเสียงเพลงที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 4 ประเภท

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง จังหวะดนตรีไทย

จำนวน 4 คาบเรียน (240 นาที)

สาระสำคัญ

จังหวะ หมายถึง ความสั้นยาวของเสียงที่ใช้กำหนดความช้า - เร็วของบทเพลง จังหวะเป็นสิ่งสำคัญในการเล่นดนตรีและร้องเพลง จังหวะที่ได้ยินในเพลงมีทั้งจังหวะช้าและจังหวะเร็ว จังหวะที่แตกต่างกันจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับจังหวะดนตรีไทย ไปใช้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ในชั่วโมงเรียน อีกทั้งนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถจำแนกจังหวะในอัตราจังหวะ 3 รูปแบบได้
2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆ ได้โดยไม่ชนผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะได้

สาระการเรียนรู้

1. อัตราจังหวะของเพลงไทยประกอบด้วยอัตราจังหวะ 3 รูปแบบ ดังนี้
 - อัตราจังหวะ 3 ชั้น (ช้า)
 - อัตราจังหวะ 2 ชั้น (ปานกลาง)
 - อัตราจังหวะชั้นเดียว (เร็ว)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (40 นาที)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับอัตราจังหวะของเพลงไทยประกอบด้วยอัตราจังหวะ 3 รูปแบบ

ดังนี้

- อัตราจังหวะ 3 ชั้น (ช้า)
- อัตราจังหวะ 2 ชั้น (ปานกลาง)
- อัตราจังหวะชั้นเดียว (เร็ว)

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (160 นาที)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ

- นักเรียนเดินย่อท่าตามจังหวะตามจังหวะที่ 4 ของห้องเพลงไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้แม่นยำในอัตราจังหวะทั้ง 3 รูปแบบ

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

- นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายไปตามอัตราจังหวะ 3 รูปแบบอย่างอิสระไปในพื้นที่ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามอัตราจังหวะ 3 รูปแบบโดยปฏิบัติดังตัวอย่างดังนี้

อัตราจังหวะ 3 ชั้น (ช้า) เคลื่อนไหวโดยการคลาน

อัตราจังหวะ 2 ชั้น (ปานกลาง) เคลื่อนไหวโดยการเดิน

อัตราจังหวะชั้นเดียว (เร็ว) เคลื่อนไหวโดยการวิ่ง

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามอัตราจังหวะ 3 รูปแบบโดยการที่ครูตีฉิ่งเพื่อให้นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงฉิ่งที่ครูตีในอัตราจังหวะทั้ง 3 รูปแบบ

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (40 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับอัตราจังหวะ 3 รูปแบบ ดังนี้

- อัตราจังหวะ 3 ชั้น (ช้า)
- อัตราจังหวะ 2 ชั้น (ปานกลาง)
- อัตราจังหวะชั้นเดียว (เร็ว)

2. นักเรียนเคลื่อนไหวตามอัตราจังหวะ 3 รูปแบบโดยการที่ครูตีฉิ่งเพื่อให้นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงฉิ่งที่ครูตีในอัตราจังหวะทั้ง 3 รูปแบบ

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. ดิ่ง
2. ชาร์ตอัตราจังหวะ 3 รูปแบบ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทำนองดนตรีไทย

จำนวน 4 คาบเรียน (240 นาที)

สาระสำคัญ

ทำนอง หมายถึง ระดับเสียงสูง ต่ำ สั้น ยาว ที่สลับกันไปอย่างมีระบบระเบียบตามหลักการประพันธ์ และเป็นท่วงทำนองที่ไพเราะน่าฟัง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับทำนองดนตรีไทยไปใช้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยใน ชั่วโมงเรียน อีกทั้งนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถจำแนกทำนองเพลงได้
2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆ ได้โดยไม่ชนผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะได้

สาระการเรียนรู้

1. ทำนองเพลง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (40 นาที)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับทำนองเพลงดนตรีไทยให้นักเรียนฟัง โดยใช้เครื่องดนตรีไทย

(ระนาดเอก) ในการตีทำนองให้นักเรียนฟัง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (160 นาที)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ

- นักเรียนเดินย่ำเท้าตามจังหวะตามจังหวะที่ 4 ของห้องเพลงไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้
แม่นยำในจังหวะ

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

- นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามทำนองเพลงอย่างอิสระไปในพื้นที่ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามทำนองเพลงของดนตรีไทย โดยปฏิบัติดังตัวอย่างดังนี้
เสียงสูง เคลื่อนไหวโดยการชูมือขึ้นเหนือหัวพร้อมย่ำเท้าตามจังหวะที่ 4 ของห้อง
เสียงต่ำ เคลื่อนไหวโดยการคลานตามจังหวะที่ 4 ของห้อง
เสียงสั้น เคลื่อนไหวโดยการกระโดดย่อตามจังหวะที่ 1 2 3 4 ของห้อง
เสียงยาว เคลื่อนไหวโดยการเดินลากขาตามจังหวะที่ 2 และ 4 ของห้อง

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามทำนองเพลง โดยการที่ครูตีระนาดเอกเพื่อให้นักเรียนเคลื่อนตาม
ทำนองที่ครูตี

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (40 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับทำนองเพลง
2. นักเรียนเคลื่อนไหวตามทำนองเพลง โดยการที่ครูตีระนาดเอกเพื่อให้นักเรียนเคลื่อนตาม
ตามทำนองที่ครูตี
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (แบ่งตามเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกบรรเลงคือ เครื่อง
ดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า) จากนั้นให้นักเรียนร้อง โน้ตเพลงข้างพร้อมเดินย่ำเท้าตาม
จังหวะที่ 4 ของห้องเพลง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. เครื่องดนตรีไทย จำนวน 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาดนตรีไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

จำนวน 4 คาบเรียน (240 นาที)

แต่ละประเภท

สาระสำคัญ

เครื่องดนตรีไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า แต่ละประเภทมีลักษณะรูปร่าง เสียง และวิธีการบรรเลงแตกต่างกันไป เมื่อนำมาบรรเลงร่วมกันจะเกิดเป็นบทเพลงที่ไพเราะ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้แก่นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท ไปใช้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในชั่วโมงเรียน อีกทั้งนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถจำแนกวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทได้
2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆ ได้โดยไม่ชนผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะได้

สาระการเรียนรู้

วิธีการบรรเลงเครื่องเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท

- เครื่องดีดเป็นเครื่องที่มีสาย ใช้นิ้วมือ หรือไม้ ดีดสายให้สั่น สะเทือนจนเกิดเป็นเสียง มี
กระพุ่มเสียง ทำให้เสียงกังวาน

- เครื่องสีจะเป็นเครื่องดนตรีที่ขึงด้วยสาย เกิดเสียงโดยการใช้คันชักที่ใช้เส้นหางม้ารวมกัน
หลายเส้นสีที่สายซอแต่เดิมสายซอทำด้วยเส้นไหม ปัจจุบันใช้เส้นเอ็น

- เครื่องตีได้ถือกำเนิดขึ้นมาก่อนเครื่องดนตรีประเภทใดๆ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
ทั้งทางด้านรูปร่างและวิธีการบรรเลง

- เครื่องเป่าเป็นเครื่องดนตรีที่ไม่มีลิ้นทำให้เกิดเสียงโดยการใช้ลมเป่าผ่านรูปากนกแก้ว
ใช้ลมและนิ้วมือปิดรูเพื่อให้ได้เสียงสูงเสียงต่ำตามที่ต้องการ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (40 นาที)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทให้นักเรียนฟัง
โดยใช้เครื่องดนตรีไทย 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า เป็นสื่อกลางใน
การอธิบาย

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (160 นาที)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจจังหวะ

- นักเรียนเดินขยับเท้าตามจังหวะตามจังหวะที่ 4 ของห้องเพลง ไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้
แม่นยำในจังหวะ

ขั้นที่ 2 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

- นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามเสียงอย่างอิสระไปในพื้นที่ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท โดยปฏิบัติดัง
ตัวอย่างดังนี้

เครื่องดีด เคลื่อนไหวท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดตามจังหวะ
ที่ 4 ของห้อง เช่น ท่าทางการดีดจะเข้ เป็นต้น

เครื่องสี เคลื่อนไหวท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีตามจังหวะที่ 4 ของห้อง เช่น ท่าทางการสีซอ เป็นต้น

เครื่องตี เคลื่อนไหวท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีตามจังหวะที่ 4 ของห้อง เช่น ท่าทางการตีระนาดเอก ระนาดทุ้มฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก เป็นต้น

เครื่องเป่า เคลื่อนไหวท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าตามจังหวะที่ 4 ของห้อง เช่น ท่าทางการเป่าขลุ่ย เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ประยุกต์การเคลื่อนไหว

- นักเรียนเคลื่อนไหวตามท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ โดยการที่ครูเปิดคลิปเสียง 1 เพลง โดยที่ใน 1 เพลงนั้นมีเสียงเครื่องดนตรีไทยทั้ง 4 ประเภทบรรเลง

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (40 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท
2. นักเรียนเคลื่อนไหวตามท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ โดยการที่ครูเปิดคลิปเสียง 1 เพลง โดยที่ใน 1 เพลงนั้นมีเสียงเครื่องดนตรีไทยทั้ง 4 ประเภทบรรเลง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. เครื่องดนตรีไทย จำนวน 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) หลังเรียน
2. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่อง
ดนตรีไทยตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

แบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)
คำชี้แจง บันทึกความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ตามเกณฑ์
 ประเมินดังนี้

ลำดับ ที่	โน้ตดนตรี ไทย (4 คะแนน)	การทำงาน ประสานกัน (4 คะแนน)	จังหวะ (4 คะแนน)	ท่าทาง บุคลิกภาพ (4 คะแนน)	การบรรเลง โดยภาพรวม (4 คะแนน)	คะแนนรวม (20 คะแนน)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

คำอธิบายการให้คะแนนความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย	ระดับคะแนน
1. โน้ตดนตรีไทย 1.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ตรงเสียงเป็นอย่างดี 1.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง 1 - 2 โน้ต 1.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง 3 - 4 โน้ต 1.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงเสียง	4 3 2 1
2. การทำงานประสานกัน 2.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างดี 2.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน 1 - 2 ครั้ง 2.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน 3 - 4 ครั้ง 2.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน	4 3 2 1
3. จังหวะ 3.1 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ตรงจังหวะเพลงเป็นอย่างดี 3.2 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงจังหวะเพลง 1 - 2 ครั้ง 3.3 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงจังหวะเพลง 3 - 4 ครั้ง 3.4 บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้ไม่ตรงกับตรงจังหวะเพลง	4 3 2 1
4. ท่าทางบุคลิกภาพ 4.1 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในท่านั่งพับเพียบหลังตรงสวยามคูส่าง่าได้ถูกวิธีและจับเครื่องดนตรีได้ถูกต้อง 4.2 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง 1 - 2 ครั้ง 4.3 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง 3 - 4 ครั้ง 4.4 นั่งบรรเลงเครื่องดนตรีไทยไม่ถูกวิธี และจับเครื่องดนตรีไม่ถูกต้อง	4 3 2 1
5. การบรรเลงโดยภาพรวม 5.1 บรรเลงเพลงได้อย่างต่อเนื่องราบรื่น 5.2 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง 1 - 2 ครั้ง 5.3 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง 3 - 4 ครั้ง 5.4 บรรเลงเพลงได้ไม่ต่อเนื่อง	4 3 2 1

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

นักเรียน ชื่อ.....ชั้น..... เลขที่

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	การมีสมาธิในการบรรเลงดนตรี					
2	การบรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียง					
3	การปรับจังหวะ ความสูงต่ำ ขณะบรรเลง					
4	การจดจำโน้ตในขณะที่บรรเลงได้					
5	การแสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลง					
รวม						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

คำอธิบายการให้คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย	ระดับคะแนน
1. การมีสมาธิในการบรรเลงดนตรี	
1.1 มีสมาธิในการบรรเลงดนตรีทุกครั้ง	4
1.2 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรี 1 - 2 ครั้ง	3
1.3 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรี 3 - 4 ครั้ง	2
1.4 ไม่มีสมาธิในการบรรเลงดนตรีทุกครั้ง	1
2. การบรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียง	
2.1 บรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียงทุกครั้ง	4
2.2 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียง 1 - 2 ครั้ง	3
2.3 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียง 3 - 4 ครั้ง	2
2.4 บรรเลงดนตรีได้ไม่ตรงจังหวะและไม่พร้อมเพรียงทุกครั้ง	1
3. การปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง	
3.1 ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลงทุกครั้ง	4
3.2 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง 1 - 2 ครั้ง	3
3.3 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลง 3 - 4 ครั้ง	2
3.4 ไม่ปรับจังหวะ ความสูงต่ำขณะบรรเลงทุกครั้ง	1
4. การจดจำโน้ตในขณะบรรเลงได้	
4.1 จดจำโน้ตในขณะบรรเลงได้ทุกครั้ง	4
4.2 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลง 1 - 2 ครั้ง	3
4.3 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลง 3 - 4 ครั้ง	2
4.4 จดจำโน้ตไม่ได้ในขณะบรรเลงทุกครั้ง	1
5. การแสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลง	
5.1 แสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลงทุกครั้ง	4
5.2 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลง 1 - 2 ครั้ง	3
5.3 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลง 3 - 4 ครั้ง	2
5.4 แสดงอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเพลงทุกครั้ง	1

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย

ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความพึงพอใจของนักเรียน

หมายเหตุ : ระดับ 5 = มากที่สุด, ระดับ 4 = มาก, ระดับ 3 = ปานกลาง, ระดับ 2 = น้อย, ระดับ 1 = น้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1. ด้านครูผู้สอน						
1	ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน					
3	ครูใช้คำพูดที่สุภาพเหมาะสม และเข้าใจง่าย					
4	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยได้					
5	ครูแนะนำการฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด					
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน						
6	นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7	สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเรียนรู้ได้เร็ว					
8	สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
9	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้					
10	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน					
3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
11	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน					
12	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เต็มที่					
13	กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหา					
14	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน					
15	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหามีความเหมาะสม					
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
16	ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น					
17	ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้นและเข้าใจได้ดีขึ้น					
18	ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียนรู้					
19	ช่วยพัฒนาศักยภาพทางการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของนักเรียน					
20	ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น					

ภาคผนวก ง
ตารางแสดงการหาค่า IOC ของเครื่องมือ



ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ห้คะแนนของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาความสามารถ
การบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (DalCroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ตอนปลาย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โน้ตดนตรีไทย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. แผนมีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาสาระ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. สาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
5. กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมการสอนเน้นการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สื่อการสื่อความหมายอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. การวัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เสียงของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. แผนมืองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาสาระ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. สาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
5. กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
6. กิจกรรมการสอนเน้นการพัฒนาความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
7. สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สื่อการสื่อความหมายอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. การวัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง จังหวะดนตรีไทย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. แผนมืองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาสาระ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. สาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
5. กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมการสอนเน้นการพัฒนาความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)	-1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สื่อการสื่อความหมายอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. การวัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทำนองดนตรีไทย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. แผนมืองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาสาระ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. สาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
5. กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมการสอนเน้นการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
7. สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สื่อการสื่อความหมายอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. การวัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. แผนมืองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องเนื้อหาสาระ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. สาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด	0	0	+1	0.50	ใช้ได้
5. กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
6. กิจกรรมการสอนเน้นการพัฒนาความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze)	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
7. สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สื่อการสื่อความหมายอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. การวัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนของแบบประเมินความสามารถการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
		1	2	3		
1.	โน้ตดนตรีไทย	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
2.	การทำงานประสานกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	จังหวะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	ท่าทางบุคลิกภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	การบรรเลงโดยภาพรวม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนของแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดัลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. การมีสมาธิในการบรรเลงดนตรี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. การบรรเลงดนตรีได้ตรงจังหวะและพร้อมเพรียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. การปรับจังหวะ ความสูงต่ำ ขณะบรรเลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. การจดจำโน้ตในขณะบรรเลงได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. การแสดงอารมณ์สอดคล้องกับเพลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ตามแนวคิดของดาลโครซ (Dalcroze) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. ด้านผู้สอน					
1. ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ครูใช้คำพูดที่สุภาพเหมาะสม และเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ครูแนะนำการฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน					
6. นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเรียนรู้ได้เร็ว	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
8. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
11. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. เนื้อหาที่สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
15. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหา มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ(คนที)			IOC	แปลผล
	1	2	3		
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
16. ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้นและเข้าใจได้ดีขึ้น	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
18. ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. ช่วยพัฒนาศักยภาพทางการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล
ประวัติการศึกษา

นางสาวสุนันท์ พึ่งสาคร

ปี พ.ศ. 2561

คุรียางคศาสตร์บัณฑิต (คศ.บ.)

เกียรตินิยมอันดับ 1

สาขาวิชา คณิตศึกษาและการสอน

วิชาเอกคณิตไทยและคณิตตะวันออก

วิทยาลัยคุรียางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

พนักงานจ้างตามภารกิจตำแหน่ง ผู้ช่วยครู

โรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดกองการศึกษา

เทศบาลตำบลนาดี

